

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
ORGAAN VOOR DE MEDEDELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART
UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

17^E JAARGANG

WOENSDAG 25 MEI 1932

No. 856

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN.
Algemeen Secretaris: Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart.
ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN.
COMMISSIE VAN ADVIES:

Prof. Mr. D. van Blom; J. van Hasselt; Jhr. Mr. L. H. van
Lennep; Mr. K. P. van der Mandele; Prof. Dr. N. J.
Polak; Mr. Dr. L. F. H. Regout; Dr. E. van Welderen
Baron Rengers; Prof. Mr. H. R. Ribbius; Jan Schiltuis;
Mr. Q. J. Terpstra; Prof. Mr. F. de Vries.

Gedelegeerd lid: Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart.
Redacteur-Secretaris: H. M. H. A. van der Valk.
Secretariaat: Pieter de Hooghweg 122, Rotterdam.
Telefoon Nr. 35000. Postrekening 8408.

24 MEI 1932

In den toestand van de geldmarkt kwam niet de minste verandering. Het wordt moeilijk er nog iets over te vermelden; de noteeringen waren iederen dag gelijk aan die van den voorafgaanden dag. Particulier disconto noteerde $\frac{7}{8}$ pCt.; de prolongatierente 1 pCt. en callgeld $\frac{1}{4}$ pCt.

* * *

Bij de inschrijving op het schatkistpapier werd in totaal ingeschreven voor f 139.646.000. Toegewezen werden f 15.420.000 drie-maandsbiljetten à f 998,90 of $\frac{7}{16}$ pCt., f 7.230.000 zes-maandsbiljetten à f 996,53 of $\frac{11}{16}$ pCt. en f 11.955.000 jaarbiljetten à f 1.016,42 of $\frac{1}{4}$ pCt.

* * *

Blijkens den weekstaat van De Nederlandsche Bank zijn de binnenlandsche uitzettingen met f 981.000 ingekrompen; de posten binnenlandsche wissels en beleeningen verminderden respectievelijk met f 881.000 en f 100.000. Terwijl de post papier op het buitenland geen wijziging onderging, namen de diverse rekeningen onder de activa der Bank met f 352.000 toe.

De goudvoorraad vermeerderde deze week met f 8 miljoen en de zilvervoorraad met f 201.000. Het gedeelte van den metaalvoorraad in het buitenland gedeponneerd bleef op gelijke hoogte.

Onder de passiva der Bank vertoont de biljettencirculatie een inkrimping van f 10,6 miljoen. De saldi in rekening-courant namen daarentegen met f 18,3 miljoen toe, waarvan f 4 miljoen op rekening komt van het tegoed van 's Rijks schatkist en f 14,3 miljoen op rekening van de saldi van anderen. Het beschikbaar metaalsaldo is met f 5,1 miljoen vermeerderd; het dekkingspercentage bedraagt nagenoeg 80 pCt. evenals de vorige week.

* * *

De zaken op de wisselmarkt blijven van beperkten omvang. Grote koersfluctuaties kwamen niet voor. Londen schommelde tusschen de 9.05 en 9.08, slot 9.07%. Dollars waren wat meer gezocht en kwamen van 2.4640 op 2.4680. Dollars tegen Ponden schommelden hoofdzakelijk tusschen de 3.67 en 3.68. Aanvankelijk bleven de Marken zich rond de 58.80 handhaven, doch liepen heden, op ongunstige politieke berichten, terug tot onder de 58.60, slot 58.65. Fransche

Francs beter: 9.72%—9.73%. Zoo ook Belga's 34.56—34.60. Ook Zwitsersche Francs waren gezocht 48.23—48.35, slot 48.30. Lires met weinig beweging ca. 12.70. Peseta's 20.20—20.40—20.15. Van de Noordelijke deviezen was Stockholm wat hooger 46.30, Kopenhagen ca. 49.40, Oslo ca. 45.20. Finsche Marken bleven ongeveer 4.20. Canadeesche Dollars lager 2.16½. Braziliaansche Milreis hooger; de laatste dagen in Rio vastgestelde koers geeft een pariteit van ca. 18½%; voor den Argentijnschen Peso komt de koers uit op ca. 60%. De pariteit van den Peruaanschen Sol is, na het prijsgeven van den gouden standaard, ca. 50½ cent. Yen 78½. Rupees ongeveer 68 cent.

Op de termijnmarkt trekt allereerst het aanbod van termijn-Dollars de aandacht; op één- en drie maanden noteeren zij 80 en 180 punten onder contant. Contante Dollars tegen termijn slechts moeilijk te krijgen. Termijn-Ponden veranderden niet: resp. $\frac{1}{2}$ en 1 cent onder contant.

Marken bankpapier worden de laatste dagen weder zeer sterk aangeboden; de koers was ongeveer 58.40. Eagles en sovereigns worden hier nog steeds in groote posten door het buitenland gezocht; ook in gouden baren was wat meer handel.

LONDEN, 23 MEI 1932.

Het aanbod van kort geld blijft nog steeds zeer groot, niettegenstaande de aanzienlijke bedragen, die ongetwijfeld hun weg reeds gevonden hebben naar de markt in goudgerande waarden. Ofschoon er een kleine reactie was waar te nemen in de goudgerande waarden (een naam, die eigenlijk op het oogenblik niet meer op zijn plaats is) blijft de ondertoon toch vast. De kwestie van de conversie der 5 pCt. en 4½ pCt. gouvernementen-obligaties blijft dan ook voortdurend het onderwerp van krantenartikelen en besprekingen. Vrij algemeen wordt aangenomen, dat een conversieplan in een of anderen vorm binnenkort gelanceerd zal worden. Toch wordt in verschillende kringen wel ingezien, dat andere, grootere bezuinigingen in de nationale uitgaven moeten worden doorgevoerd, daar eene conversie, die misschien 15 miljoen besparing brengt op een totaal in uitgaven van bijna 800 miljoen nauwelijks van beteekenis geacht kan worden.

Voor het eerst sedert maanden heeft de Bank van Engeland weder een partij goud, tezamen f 3 miljoen, aangekocht. Daar de invoeren sedert 1 April de uitvoeren van goud met f 10 miljoen hebben overtroffen, waarvan 3 miljoen in de Bank is gevloeid, zijn er nog 7 miljoen in andere handen, gedeeltelijk misschien de schatkist. Waarschijnlijk zullen ook deze 7 miljoen door de Bank worden overgenomen, daar het de Bank door het Equalization Fund nu mogelijk wordt dergelijke aankopen zonder overeenkomstigen verliespost in hare boeken te bewerkstelligen.

Disconto bleef verleden week op min of meer hetzelfde niveau nl. $\frac{1}{8}$ — $\frac{1}{4}$ voor bankaccepten en $\frac{15}{16}$ tot 1 pCt. voor schatkistpromessen.

DE ECONOMISCHE GRONDSLAGEN DER DIAMANTINDUSTRIE.

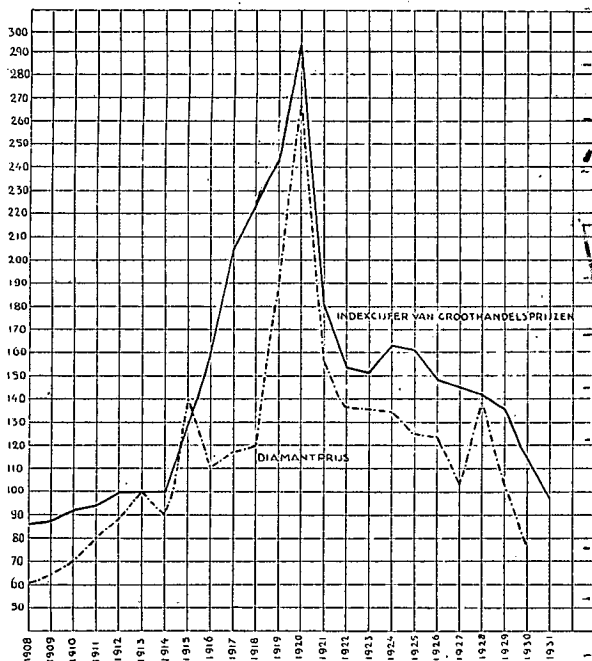
(Een vergelijking tusschen diamant- en goederen-prijzen. Productie en verbruik.)

I.

De diamant-centra der wereld werden in de laatste weken in beroering gebracht door het besluit van de belangrijkste diamantmaatschappijen van Zuid-Afrika om de ontginning harer mijnen voor onbepaalden tijd stop te zetten. Dramatische opschriften verschenen in de dagbladen: „Overvloed van diamanten — maar geen koopers!” — „De voorspoed der diamantmaatschappijen voor jaren voorbij — zoo niet voor goed!” Deze en andere sensationele ontboezemingen ontmoette men in de pers van vele landen en een stroom van artikelen over de diamantindustrie brak los. Wat is er van al deze verwarde geruchten juist? Hoe is het inderdaad met de diamantnijverheid gesteld?

Indien wij ons over de positie van de diamantindustrie willen oriënteren, dan is het in de eerste plaats noodig, om de heerschende omstandigheden onbevooroordeeld in het licht van vroegere ondervinding te ontleden. Dat zulks niet geschiedde in de artikelen, die toch in zoo groote getale in vele landen zijn verschenen, moet waarschijnlijk hieraan worden toegeschreven, dat de pers nauwelijks of geen betrouwbaar cijfermateriaal omtrent de diamantindustrie te harer beschikking heeft. Een nuchtere, onpartijdige beschouwing wordt hierdoor zeer bemoeijlikt. De cijfers en grafische voorstellingen, waarop dit en de volgende artikelen werden opgebouwd, zijn met veel moeite uit een groot aantal, meest officiële, bronnen bijeen verzameld.

Uit vele der in de pers verschenen artikelen zou men opmaken, dat de schommelingen der diamantprijzen zijn te beschouwen als een vreemd, op zichzelf staand verschijnsel, dat geen verband houdt met de prijzen van andere goederen. Een enkele blik op de eerste grafische voorstelling toont reeds, dat zulks allerminst het geval is.

In de bovenstaande grafische voorstelling zijn de indexcijfers gegeven van den wereldprijs voor ruwe diamant, vergeleken met den index van de groothandelsprijzen van den „Statist”, dus de z.g. Sauerbeck indexcijfers. De algemeene overeenstemming tusschen het verloop van beide lijnen trekt aanstonds de aandacht. Eigenlijk had men niets anders behooften te verwachten, want de indices der groothandelsprijzen

INHOUD.

Blz.

DE ECONOMISCHE GRONDSLAGEN DER DIAMANTINDUSTRIE	
I, door John de la Valette	406
De oriëntaalsche tabak op de Nederlandsche markt door	
Mr. A. E. von Saher	408
De Rijksmiddelen	410
AANTBEKENINGEN:	
De industriële wereldproductie	411
Steun aan de scheepvaart	412
Het jaarverslag van de Koninklijke Petroleum-Maatschappij over 1931	413
De Nederlandsche margarine-industrie in 1931	414
Kosten van het levensonderhoud bij arbeidersgezinnen en gezinnen van meergegoeden te Amsterdam	415
Productie- en consumptiestatistieken van koffie....	415
INGEZONDEN STUKKEN:	
Gevolgen van de internationale kapitaalbewegingen door H. Dunlop	416
MAANDIJSERS:	
Emissies in April 1932	417
Giro-kantoor der Gemeente Amsterdam	417
Overzicht der opbrengsten van het Staatsbedrijf der P.T.T.	417
De Rijksmiddelen	418
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	418—424
Geldkoersen. — Wisselkoersen. — Bankstaten. — Goederenhandel.	

geven, min of meer, een beeld van de schommelingen van het welyaartspeil der wereld. Dit oefent uit den aard der zaak rechtstreeks invloed uit op de vraag naar diamant, die harerzijds weder de diamantprijzen in dezelfde richting beïnvloedt.

Tot het begin van den wereldoorlog is een langzame, maar gestadige stijging van de algemeene goederenprijzen waar te nemen en tegelijkertijd, zij het ietwat stijler, eene stijging van de diamantprijzen, overeenkomende met de toenemende welvaart, waarin zich vooral die landen verheugden, die tot de voornaamste afzetgebieden voor diamant behoorden, t.w. Noord- en Zuid-Amerika.

Sedert het uitbreken van den oorlog tot 1920, het jaar, waarin het hoogtepunt van de na-oorlogsche welvaart werd bereikt, vlogen de goederenprijzen omhoog, terwijl de schijnbare welvaart der volkeren in verhouding steeg. Gedurende de oorlogsjaren kon de invloed van deze omstandigheden op den prijs van diamant niet geheel tot uiting komen, want de restricties van overheidswege en de persoonlijke vooroordeelen werkten gedurende die fel bewogen jaren in tegengestelde richting. Vandaar dat de curve van de diamantprijzen voor de jaren 1914—1918 veel minder snel stijgt dan die der goederenprijzen. Een uitzondering vormt het jaar 1915, een verschijnsel dat wij later nader zullen bespreken. Zoodra de oorlog echter voorbij was en het publiek weder ten volle kon toegeven aan zijn inhaerenten drang tot het koopen van diamanten, zien wij het prijsniveau snel stijgen, volkomen in overeenstemming met het verloop der algemeene goederenprijzen.

Op de kunstmatige inflatie volgde de algemeene inzinking van 1921/22 en beide curven dalen snel tot een meer normaal peil. Nadien, behoudens een geringe verbetering in 1924/25, zijn de goederenprijzen steeds verder gedaald, totdat in de tweede helft van 1929 de huidige catastrophale wereldcrisis inzette, die geleid heeft tot zeer lage prijzen van alle goederen. Aan deze algemeene prijsbeweging pasten de prijzen van diamant zich aan, met uitzondering van een tijdelijke stijging in 1928, die haar eigen geschiedenis heeft, waarop wij later eveneens zullen terugkomen. Behoudens de afwijkingen in 1915 en 1928, bestaat er dus een zeer nauwe overeenstemming

tusschen de prijsbewegingen van diamant en die van alle andere goederen.

Daarnaast zijn ook speciale factoren te noemen, die de diamantindustrie beïnvloeden; deze zullen wij thans nader beschouwen.

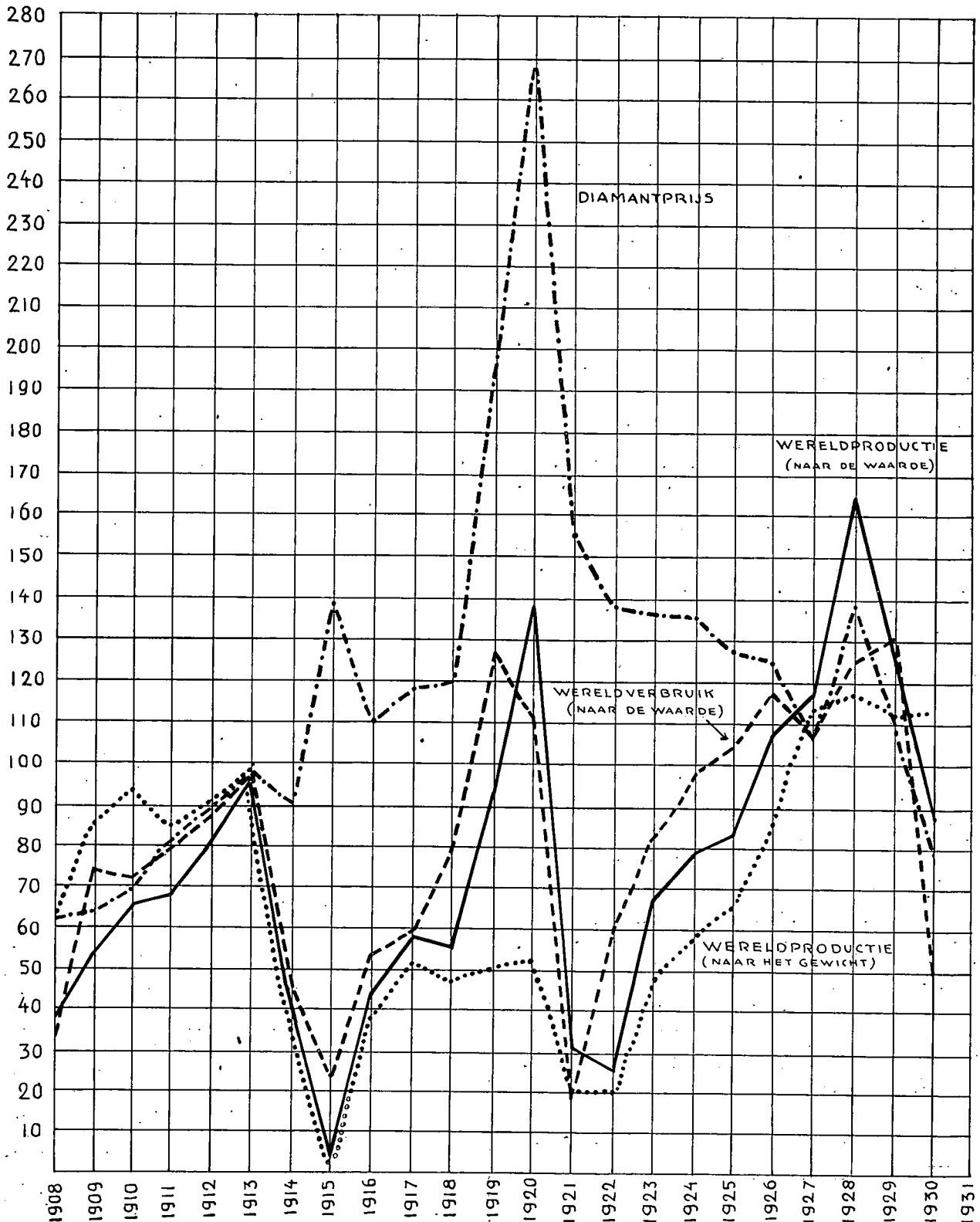
Op deze grafische voorstelling wordt door indexcijfers het relatieve verloop weergegeven van de wereldproductie, de wereldconsumptie en het prijsverloop van ruwe diamant.

In de eerste plaats zien wij, dat de productie van ruwe diamant in 1915 vrijwel geheel tot stilstand was gekomen. Op dat tijdstip was de aanwezige voorraad in vergelijking tot den omzet gering, en derhalve onvoldoende om het tekort van de productie aan te vullen. De wisselwerking tusschen de aanhoudende, alhoewel verminderde, vraag naar diamant en het

stopzetten der productie leidde tot abnormaal hooge prijzen. Indien de productie in 1915 op een normaal peil gehandhaafd was, dan zou de prijsbeweging geheel in overeenstemming zijn geweest met het verloop gedurende de overige jaren van die periode. Dit verklaart de onverwachte prijsstijging van 1915, waarop hierboven reeds werd gewezen.

Het belangrijke punt, waarop wij hier de aandacht willen vestigen, is de onmiddellijke en markante uitwerking, welke de stopzetting van de productie op het prijsverloop heeft gehad. Dit is een factor, waaraan men dient te denken bij de beoordeeling van den huidige toestand.

Voorts blijkt uit de grafische voorstelling, dat de totale wereldconsumptie van ruwe diamant en de totale productie gedurende de jaren 1915 tot 1926

naar de waarde gerekend, gelijken tred hielden. Over het algemeen overtroffen de verkoopen de productie. Zoo behoort het ook te zijn bij een bedrijf, dat winstgevend werkt.

Naar schatting, bedroeg de totale waarde van de gedurende de jaren 1908 tot en met 1926 gedolven ruwe diamant ongeveer £176,8 miljoen, terwijl de wereldverkoopen in dat tijdvak circa £200,7 miljoen beliepen.¹⁾ Zonder te grooten nadruk op de absolute waarde dezer twee cijfers te leggen, daar zij aan verschillende bronnen met variërende coëfficiënten zijn ontleend, kan men toch uit deze geringe marge van slechts 12 pCt. tusschen kostprijs en opbrengst afleiden, dat de tijd voorbij is, dat men groote fortuinen kan bijeengaren door een paar diamant-„claims” af te bakenen. Integendeel de diamantindustrie schijnt het stadium te hebben bereikt, waarin de meeste groote bedrijven verkeerden, nl. het stadium, waarin slechts dan winst kan worden behaald, indien zorgvuldig beheer met wetenschappelijke exploitatie gepaard gaat.

* * *

Naast deze algemeene gevolgtrekking schijnen ook de volgende bijzondere conclusies gerechtvaardigd:

1) dat de wereldproductie van ruwe diamant vóór 1927 geregeld door het wereldverbruik werd geabsorbeerd;

2) dat de voorraden van ruwe diamant mitsdien niet groter waren dan de wisselende behoefte van den handel medebracht; en

3) dat de toestand, wat betreft den voorraad geslepen diamant, dezelfde was.

Het feit, dat productie en voorraden op een economisch peil gehandhaafd worden, wordt bevestigd door eene beschouwing van de lijn, in de tweede grafische voorstelling aangegeven, die de indices der productie, naar het gewicht berekend, aanwijst. Deze bleef in die periode, althans tot en met 1925, zelfs gedurende de jaren, waarin de diamantprijzen stegen, op een niveau beneden dat, hetwelk in het laatste jaar vóór den oorlog werd behaald, zoodat de gemiddelde jaarlijksche productie, naar het gewicht gerekend, gedurende de jaren 1914 tot en met 1925 ver beneden dat der jaren 1908 tot en met 1913 bleef.

Sedert 1925 schijnt het gezonde systeem tot handhaving van een economische verhouding tusschen voortbrenging en verbruik mis te zijn gelopen. Er bestaat bij de productie een neiging, om de consumptie te overvleugelen. In 1926 waren de verkoopen, naar de waarde berekend, nog iets hooger dan de productie, doch reeds in 1927 wijzigde deze verhouding zich. Gedurende de vier jaren 1927/30 bedroegen de totale wereldverkoopen van ruwe diamant slechts ongeveer £41 miljoen, vergeleken met eene wereldproductie, die op circa £68,6 miljoen wordt geschat.

Ook hier behoeft niet een al te groote waarde aan de absolute juistheid dezer cijfers te worden gehecht, om tot de slotsom te komen, dat de voortbrenging van diamant klaarblijkelijk ongemotiveerd hoog is opgevoerd.

In een volgend artikel hopen wij de oorzaak van dezen wedloop in de productie, die geen verband meer houdt met het verbruik, aan te toonen, en tevens de factoren te vermelden, die hun invloed op den bestaanden toestand uitoefenen.

JOHN DE LA VALETTE.

(Wordt vervolgd.)

Nadruk verboden.

¹⁾ De hier genoemde bedragen hebben betrekking op goud ponden sterling.

DE ORIËNTAALSCHЕ TABAK OP DE NEDERLANDSCHE MARKT.

De steeds toenemende relatieve stijging van het verbruik van sigaretten maakt de grondstof dezer industrie tot een artikel, hetwelk belangstelling verdient.

In Nederland, hetwelk nog een overwegend sigaren rookend land is, steeg het aandeel van de sigaret op basis van de kleinhandelsverkooprijzen berekend van 1927 tot 1930 van 28 pCt. op 34 pCt., terwijl het aandeel van de sigaar daalde van 54 pCt. op 51 pCt.

In 1930 bedroeg het verbruik aan sigaretten 3.590.000.000 stuks; er werden 200.000.000 sigaretten ingevoerd en 44.745.000 sigaretten uitgevoerd, zoodat de productie van sigaretten in het jaar 1930 veilig op ca. 3.5 milliard stuks gesteld kan worden, hetgeen overeenkomt met een verbruik van 4.200.000 KG. tabak. Hier te lande wordt ongeveer 60 pCt. Oriëntaalsche en ongeveer 40 pCt. Amerikaansche tabak voor de fabricage van sigaretten gebruikt. De jaarlijksche behoefte aan Oriëntaalsche tabak voor de sigarettenfabricage kan dus op ongeveer 2.5 miljoen KG., die van Amerikaansche tabak voor dit doel op 1.7 miljoen KG. gesteld worden.

Voor verbruik hier te lande werden ingevoerd:

	Oriëntaalsche tabak	Virginia tabak
1930	3.275.000 KG. ¹⁾	3.412.000 KG.
1931	3.293.000 ..	3.934.000 ..
1932 Jan.-Mrt.	793.000 ..	928.000 ..

¹⁾ Alle in dit opstel vermelde cijfers zijn ontleend aan de publicaties van het Centraal Bureau der Statistiek.

Daar van de Oriëntaalsche tabak slechts een gering deel (alleen de zeer goedkope soorten) en van Virginia tabak een belangrijk deel voor pijptabak verbruikt wordt, kunnen deze cijfers beschouwd worden als in overeenstemming te zijn met de hierboven aangegeven verdeling van het verbruik tusschen de Oriëntaalsche en Amerikaansche tabak.

De Oriëntaalsche tabak is in het algemeen in prijs hooger dan de Virginiatabak. In 1927 bedroeg de gemiddelde prijs bij invoer voor Oriëntaalsche tabak per KG. f 1.83 en voor Virginiatabak f 0.93; deze cijfers bedroegen in Jan.-Mrt. 1932 resp. f 1.10 en f 0.73. De waarde van de Oriëntaalsche tabak, uitgedrukt in procenten van de Amerikaansche tabak, daalde dus van 196 op 150.

De Oriëntaalsche tabak wordt betrokken uit Turkije, Griekenland en Bulgarije. In het algemeen valt in de laatste jaren een sterke afname van het verbruik van Turksche en een toename van het verbruik van Grieksche en Bulgaarsche tabak waar te nemen.

In 1927 bedroeg het aandeel van Turkije in den invoer van Oriëntaalsche tabak in ons land 71 pCt., van Griekenland 21.5 pCt. en van Bulgarije 6.8 pCt.

In het eerste kwartaal 1932 bedroeg het aandeel van Turkije 43.5 pCt., van Griekenland 30.5 pCt. en van Bulgarije 25 pCt.

Deze belangrijke verschuivingen kunnen door de historische ontwikkeling van de tabakscultuur in het nabije Oriënt verklaard worden.

De tabakscultuur heeft zich in het Oriënt en het eerst en — begunstigd door bodemgesteldheid en klimaat — het best ontwikkeld in het thans tot Griekenland behoorende gebied van Xanthie en omgeving. De productie van dit gebied bedraagt ongeveer 300.000 KG. in goede jaren. Vóór de uitwisseling der bevolking tusschen Griekenland en Turkije speelden de Grieken ook in Turkije, zeer sterk b.v. in Smyrna, een eerste rol in de tabakscultuur. De uitzetting der Grieksche bevolking uit Turkije heeft dit land beroofd van talrijke voor de tabak zeer waardevolle krachten. De uitwerking dezer volksverhuizing, die de Grieksche bevolking met miljoenen nieuwe inwoners deed toenemen en de volksverhuizing der geschiedenis in aantal verre en verre overtroffen heeft, was

van des te grootere practische beteekenis, omdat in het Oriënt geen tabaksplantages, zooals we die in Nederlandsch-Indië kennen, bestaan. Bij tabaksplantage is de technische leiding in handen van goed geschoold personeel. De technische kennis en ervaring van den arbeider speelt daar een zeer ondergeschikte rol. In het nabije Oriënt is daarentegen de geheele tabakscultuur zonder eenige uitzondering in handen van kleine boeren, die elk hun eigen grond bewerken. De kwaliteit van het product is dus afhankelijk van de ervaring en kennis dezer boeren.

Hierin moet de oorzaak gezocht worden van de vermindering van de kwaliteit der Turksche tabakken.

Bulgarije neemt ook op het gebied van de tabakscultuur een merkwaardige plaats in.

Afgezien van enkele gebieden in Zuid-Bulgarije, wier product ook vóór den oorlog reeds in Xanthie en de daarbij gelegen havenplaatsen als Cavalla verhandeld werd, is de tabakscultuur in Bulgarije in den tegenwoordigen omvang van jongeren datum. Ze heeft zich in hoofdzaak gedurende den wereldoorlog ontwikkeld. In 1913 werd in Bulgarije van 6.000 H.A. ca. 5.000.000 KG. geoogst; in 1923 van 56.649 H.A. 52.216.000 KG. Deze ontwikkeling was te snel en ging ten deele ten koste van de kwaliteit. Sedert dien is de Bulgaarsche tabaksoogst op ongeveer 25.000.000 KG. per jaar gestabiliseerd, terwijl de aandacht op de verbetering der kwaliteit geconcentreerd werd. Daar de Bulgaarsche boer in het algemeen zeer leergierig is, werden hiermede zeer goede resultaten bereikt. De Bulgaarsche tabak, die ook, thans nog dikwerf als Grieksche of Turksche tabak aan de markt gebracht wordt, heeft zich eveneens in het bijzonder in Duitsland, Oostenrijk, Polen en Tsjecho-Slowakije reeds een goeden afzet weten te verzekeren, daar zij zeer geschikt is om de basis te vormen voor de lichte aromatische sigaretten, die men in deze landen gaarne rookt.

Wat de waarde der Oriëntaalsche tabakken bij den invoer aangaat, geeft onderstaande tabel een interessant overzicht van het verloop daarvan.

	Oriëntaalsche tabak (gemiddelde prijs)	Turksche tabak	Grieksche tabak	Bulgaarsche tabak
1927	f 1.83	f 2.70	f 2.07	f 0.97
1930	„ 1.57	„ 1.53	„ 1.94	„ 0.95
1931	„ 1.26	„ 1.29	„ 1.46	„ 0.87
1932	„ 1.10	„ 1.02	„ 1.32	„ 1.—

Opmerkelijk is de sterke daling van de waarde van de Turksche tabak, die van f 2.70 op f 1.02 per KG. terug ging en desniettegenstaande nog zulk een belangrijk aandeel aan de Nederlandsche markt verloren heeft. De Bulgaarsche tabak heeft haar prijs nog iets kunnen verbeteren. De lage prijs der Bulgaarsche tabak moet eveneens in verband gebracht worden met het feit, dat uit Bulgarije, meer dan uit de andere Oriëntaalsche landen, voor rooktabak zeer goedkoop inferieur goed betrokken wordt. Dit verklaart eveneens het feit, dat de waarde bij den invoer in doorsnee per maand sterk afwisselt. Er komen doorsneeprijzen per maand van f 0.48 naast f 1.17 per KG. voor.

Een merkwaardig verschijnsel is, eveneens, dat van alle Oriëntaalsche tabakken slechts een gedeelte direct uit het productieland naar Nederland komt, gelijk uit onderstaand overzicht blijkt.

In 1931 kwamen:

	Direct uit het land van herkomst	
	over België	
Turksche tabak	25 pCt.	55 pCt.
Grieksche tabak	70 „	22 „
Bulgaarsche tabak	63 „	35 „

De Grieksche tabak heeft dus het beste den weg direct naar Nederland kunnen vinden; de Turksche tabak gaf de voorkeur aan den weg over België. De cijfers wijzen er mede op, dat de Nederlandsche

tabakshandel nog een veel ruimere taak bij de verzorging van de Nederlandsche sigarettenindustrie op zich zou kunnen nemen dan thans het geval is.

Wat de doorvoerhandel in Oriëntaalsche tabak aangaat, is Duitsland de belangrijkste afnemer. De Deutsche sigarettenindustrie beschikt in Amsterdam over een aantal organisaties, die met de grondstofverzorging dezer industrie belast zijn en voor de financiering der voorraden gaarne van hier te lande bestaande financieringsmogelijkheden gebruik maken.

De doorvoer van Oriëntaalsche tabak voltrekt zich voor een gedeelte met opslag hier te lande en voor een gedeelte direct, met of zonder overlading.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de hier te lande aangevoerde hoeveelheden ter opslag in entrepôt en ter doorvoer:

	Aanvoer ter opslag in entrepôt	Doorvoer
1930	3.277.000 KG.	3.160.000 KG.
1931	9.521.000 „	nog niet bekend
1932 Jan.-Mrt.	2.713.000 „	nog niet bekend.

De doorvoer is hoofdzakelijk bestemd voor België en Duitsland. België was in 1930 voor niet minder dan 1.976.000 KG. land van bestemming der ter doorvoer aangevoerde partijen, Duitsland voor 645.000 KG. Verdere bestemmingen waren Engeland, Polen, Finland, Denemarken en de Ver. Staten.

Wat het entrepôtverkeer aangaat, is Duitsland verreweg de belangrijkste afnemer. In 1930 betrok Duitsland 2.317.000 KG. uit het entrepôt. Voor 1931 is het opvallende feit te vermelden, dat Duitsland 3.390.000 KG. Oriëntaalsche tabak naar Nederland in entrepôt zond en tegelijkertijd uit het entrepôt slechts 1.420.000 KG. tegen 2.317.000 KG. in 1930 betrok. In verband met de gelijktijdig ingezette vergroote aanvoeren uit Griekenland, die van 2.203.000 KG. in 1930 op 5.232.000 KG. in de periode van 1 Jan. tot ultimo Maart 1932 toenamen, steeg in deze periode de voorraad Oriëntaalsche tabak in het Nederlandsche entrepôt met niet minder dan 8.655.000 KG. Dit verschijnsel moet verklaard worden door het feit, dat de Deutsche industrie redenen heeft om zijn voorraden voor een groot gedeelte niet meer in Duitsland, maar in Nederland aan te houden. De reden hiervan mag wel gezocht worden in de bestaande regelingen voor het verkeer met vreemd geld en ten deele ook, omdat deze tabakken moeten dienen voor hier te lande opgenomen credieten. Indien men in aanmerking neemt, dat deze hoeveelheid van 8.655.000 KG. ongeveer een vierde van de jaarlijksche behoefte der Deutsche industrie vormt, behoeft deze hoeveelheid op dit tijdstip van het jaar, waar nieuwe aanvoer van beteekenis eerst weer in den herfst te verwachten is voor de marktpositie van Oriëntaalsche tabak niet als bijzonder verontrustend beschouwd te worden, temeer waar deze tabak hier ligt voor rekening van den verbruiker.

Het entrepôtverkeer omvat in hoofdzaak Grieksche tabak. De aanvoeren direct uit de landen van herkomst bedroeg onder aftrek der hoeveelheden, die voor eigen gebruik hier te lande aan het entrepôt onttrokken werden:

	1931	1e kwartaal 1932
Grieksche tabak	3.719.000 KG.	1.513.000 KG.
Turksche tabak	1.418.000 „	590.000 „
Bulgaarsche tabak	143.000 „	67.000 „

De aanvoeren ter opslag in entrepôt uit Duitsland en België bestaan eveneens in hoofdzaak uit Grieksche tabak.

Bij den doorvoer zonder opslag neemt Griekenland ook de eerste plaats in, gelijk uit de navolgende cijfers moge blijken:

Doorvoer (met en zonder overlading) 1930.	
Griekenland	2.309.000 KG.
Turkije	398.000 „
Bulgarije	433.000 „

De Bulgaarsche doorvoer is in 1931 alleen te Amsterdam tot 719.000 KG. gestegen.

Wat de relatieve beteekenis der Nederlandsche havens aangaat, staat Amsterdam op de eerste plaats. Uit de landen van herkomst werd in 1931 in totaal te Amsterdam 7.175.000 KG. tabak aangevoerd en te Rotterdam 1.093.000 KG.

Voorts zij er de aandacht op gevestigd, dat de Nederlandsche handel aan dit belangrijk verkeer in Oriëntaalsche tabak naar en door ons land als bemiddelend orgaan een betrekkelijk onbelangrijk aandeel heeft.

Tot dusverre hebben hier te lande vrijwel uitsluitend geïnteresseerden in den handel in Java- en Sumatratapak voor de Oriëntaalsche tabak belangstelling getoond. Met één uitzondering hebben deze pogingen tot teleurstellende resultaten geleid.

De handel in Oriëntaalsche tabak, die, behalve de financiering en het vinden van afzetgebied, opkoop bij de boeren, het sorteeren en verder behandelen — in het bijzonder het doen fermenteren van de tabak in de opslagplaatsen in het Oriënt — omvat, speelt zich met uitzondering van een zeer belangrijk deel, geheel in het Oriënt af. Hij vereischt derhalve, om met succes beoefend te kunnen worden, grondige kennis van menschen en toestanden in het nabije Oriënt. Tot dusverre heeft het hieraan in hoofdzaak ontbroken.

Bovendien laten de met Java- en Sumatratapak opgedane ervaringen zich geenszins zonder meer op de Oriëntaalsche tabak aanwenden. Dit is een gansch ander artikel met zijn eigen speciale eischen.

In gebrek aan kennis van het nabije Oriënt en in het willen toepassen van met Oost-Indische tabak opgedane ervaringen, moet de oorzaak van het geringe aandeel van den Nederlandschen handel aan den op zichzelf belangrijken en interessanten handel in Oriëntaalsche tabak verklaard worden.

VON SAHER.

DE RIJKSMIDDELEN.

Zooals te verwachten was, toont de opbrengst der Rijksmiddelen over April jl. een verdere vermindering aan, al is de teruggang, dank zij de verhooging van een enkele belasting, tot dusver nog niet onrustbarend. De gewone middelen brachten in de afgelopen maand *f* 35.450.200 op tegen *f* 39.072.400 in April 1931 en vertoonden mitsdien een achteruitgang van *f* 3.622.200. Daarentegen werd de raming overtroffen met een bedrag van *f* 599.500. Het buiten beschouwing laten van de grondbelasting en van de personeele belasting maakt ditmaal niet veel verschil. De vergelijking wordt in dat geval voor 1932 iets ongunstiger; immers de overige middelen hebben in totaal *f* 3.929.000 minder opgeleverd dan in de gelijknamige maand van het vorige jaar, terwijl het voordeelig verschil met betrekking tot de raming dan maar *f* 475.000 bedraagt.

Gaat men de opbrengst over de eerste vier maanden na, dan blijkt bij de ontvangsten van het vorige jaar een achterstand te zijn ontstaan van *f* 15.299.200, terwijl het evenredig deel der raming met *f* 154.100 werd overschreden. Hier is het uitschakelen van de grondbelasting en de personeele belasting van meer beteekenis, daar de oude dienstjaren van deze middelen in de eerste maanden van het vorige jaar nog ruime baten voor de schatkist opleverden. De overige middelen hebben *f* 7.609.800 minder opgebracht dan in het tijdvak Januari t/m. April van 1931. Alleen de invoerrechten, de zout-, de suiker- en de tabaksaccijns gaven een surplus (van *f* 6.763.200 in totaal). Wat de raming betreft, blijkt op de „overige” middelen een voorsprong van *f* 278.600 te zijn verkregen.

Bij de overweging van het vorenstaande moet evenwel tweërlei worden bedacht. Vooreerst, dat de eer-

ste maanden van het jaar voor de directe belastingen in het algemeen vrij gunstig zijn, terwijl de ontvangsten thans nog nagenoeg geheel betrekking hebben op aanslagen van het belastingjaar 1931/1932, welke op het vrij goede jaar 1930 zijn gebaseerd. In de tweede plaats is het een veeg teken, dat de daling bij de z.g. conjunctuurbelastingen, die reeds onmiddellijk bij het intreden der crisis den weerslag daarvan in sterke mate ondervonden, ook nu nog geenszins tot stilstand blijkt te zijn gekomen. Alles bij elkander genomen is het vooruitzicht voor den loop der middelen in de verdere maanden van dit jaar verre van bemoedigend.

In vergelijking met de overeenkomstige maand van het vorige jaar vertoonen alleen de personeele belasting, de invoerrechten, de zout-, de wijn- en de suikeraccijns een hooger opbrengstcijfer. Al de overige middelen bewogen zich in dalende richting.

De grondbelasting verschafte *f* 102.500 minder dan in April 1931. Gerekend over vier maanden beliep de teruggang *f* 3.393.200. In het vorige jaar brachten de oude dienstjaren, die geheel aan 's Rijks middelen ten goede kwamen, nog ruime baten op. Zooals bekend wordt dit middel thans voor drie kwart ten behoeve der gemeenten geheven.

De personeele belasting gaf in de afgelopen maand nog *f* 10.200. In April 1931 vertoonde de middelenstaat een negatief opbrengstcijfer, omdat in die maand de slotuitkeeringen wegens provinciale en gemeente-opcenten betreffende het vorige dienstjaar plaats hadden.

De inkomstenbelasting liep in opbrengst terug met *f* 1.418.200. Daarentegen werd de gemiddelde maandraming met ruim *f* 3 miljoen overschreden, een voor April overigens normaal verschijnsel. Over de eerste vier maanden bedraagt de teruggang in totaal *f* 2.064.100. Zooals hierboven reeds werd opgemerkt, moeten de kwade dagen voor dit middel echter nog komen. Zoodra het nieuwe belastingjaar 1932/1933 invloed zal gaan uitoefenen, moet een scherpe daling worden verwacht, al kan de omvang daarvan thans nog met geen mogelijkheid worden aangegeven. Hetzelfde geldt voor de vermogensbelasting. In de afgelopen maand bedroeg het decrees *f* 268.700, waardoor het tekort over vier maanden tot *f* 448.000 opliep.

Met de dividend- en tantiëmebelasting gaat het ook den verkeerden kant uit. Werd in de maand April van het vorige jaar nog *f* 1.149.000 ontvangen, thans beliepen de ontvangsten niet meer dan *f* 626.200. Nu mag een enkele maand geen maatstaf zijn en vooral niet, als deze maand in het begin van het jaar valt, daar de inkomsten uit deze belasting in hoofdzaak in het midden des jaars worden geïnd, doch dit neemt niet weg, dat de vooruitzichten weinig rooskleurig zijn. Verschillende ondernemingen keeren weinig of geen dividend uit en daarom moet de crisis wel ten volle haar stempel op dit middel drukken.

De invoerrechten gaven een niet onbelangrijke stijging te zien (van *f* 657.600). In hoofdzaak zal de oorzaak van deze toeneming wel moeten worden gezocht in de benzinebelasting, waarvan de opbrengst op *f* 15 miljoen per jaar wordt geraamd. Van de maandopbrengst een bedrag van *f* 1.250.000 voor benzinebelasting aftrekkende, komt men tot een restant van *f* 4.773.700, waaruit blijkt, dat de invoerrechten feitelijk sterk zijn teruggelopen, vooral indien men in aanmerking neemt, dat het tarief van 8 tot 10 pCt. is verhoogd. Overigens wordt de post Invoerrechten meer en meer een verzamelpost, waarbij de opbrengst der specifieke rechten op de verschillende artikelen niet is na te gaan. Door de ruime ontvangsten in de laatste drie maanden werd tot dusver *f* 4.686.100 meer ontvangen dan in het vorige jaar. De raming werd in deze periode overtroffen met *f* 5.734.900, maar het geraamde opbrengstcijfer moet feitelijk verhoogd worden met *f* 26 miljoen wegens de benzinebelasting en de verhooging van het tarief. Dat intus-

schen nog steeds onze buitenlandsche handel in waarde daalt is af te leiden uit de lage opbrengst van het statistiekrecht, dat in April jl. met niet minder dan f 93.200 terugliep.

De zoutaccijns gaf opnieuw een accres (van f 21.500). De laatste maanden heeft dit middel voortdurend een stijging doen zien, doch de ontvangsten waren in de eerste maanden van 1931 dan ook laag. De geslachtaccijns bleef f 222.300 bij het vorige jaar ten achter. De wijn gaf iets meer, doordat in Maart een vertraging in de betaling van een krediettermijn plaats had. De gedistilleerdaccijns verschaftte f 423.100 minder; daar April echter ditmaal een verschijndag van den krediettermijn minder telde, heeft deze accijns feitelijk ditmaal ruimer gevloeid. Het bier gaf f 385.400 minder; daarentegen steeg de suikeraccijns met f 653.500. De juiste reden hiervan is niet bekend; misschien komt de vrees voor een naderende opcentheffing hier tot uitdrukking. Tenslotte de tabaksaccijns, die ditmaal f 133.200 minder opleverde.

Bij de conjunctuurbelastingen is de daling nog niet opgehouden. De zegelrechten gaven f 548.400 minder, terwijl de registratierechten een decres van f 334.600 aanwezen. De crisis doet zich hier wel heel sterk gevoelen. Ook met de successierechten is het mis. De vermindering in waarde der nalatenschappen begint een bedenkelijken invloed uit te oefenen en naar met recht moet worden aangenomen, zal dit verschijnsel nog belangrijk in omvang toenemen. Gerekend over vier maanden, werd reeds f 2.944.800 minder ontvangen dan in 1931. Ook de loodsgelden gaven weer minder (teruggang f 83.400).

Wat de bijzondere fondsen betreft, vragen wij voor ditmaal alleen de aandacht voor het Leeningfonds 1914. Als nieuwe bronnen van inkomsten vermeldt de middelestaat het invoerrecht op zuidvruchten (opbrengst f 96.800) en de accijns op suiker (f 53.700). Aan tabaksaccijns op sigaretten werd tot dusver in totaal f 1.585.000 ontvangen.

AANTEKENINGEN.

De industriële wereldproductie.

De huidige crisis, die reeds ongeveer 33 maanden duurt, is een van de langste, die de economische geschiedenis van de laatste 50 jaar kent. De conjunctuurbewegingen sinds het einde van de vorige eeuw hadden een duur van gemiddeld 44 maanden, waarin de depressie 21 maanden voor zich opeischte. Bij de conjunctuurcyclus, die in 1885 eindigde, duurde de depressie 44 maanden, de langste in de periode, die wij thans beschouwen. Slechts een andere depressie, die in 1904 eindigde en 37 maanden duurde, was langer dan de huidige. Afgaande op deze gegevens, die wij ontleenen aan „The Guaranty Survey” van 25 April jl., laat het herstel reeds 12 maanden langer op zich wachten dan den gemiddelden duur van de laatste crises, terwijl de huidige depressie nog een jaar moet aanhouden, voor zij die van 1885 in tijdsduur heeft overtroffen.

Het is intusschen niet te hopen, dat deze crisis een nieuw record betreffende den duur der depressies zal vestigen.

Industriële wereldproductie (1928 = 100).

Jaar	Totaal	Europeesche landen zonder Rusland	Rusland
1928	100,0	100,0	100
1929	107,8	106,2	124
1930	93,9	95,3	156
1931 ¹⁾	82,7	80,8	189
begin 1931 ¹⁾	83,4	82,6	166
„ 1932	75,2	72,4	198

¹⁾ De verschillende cijfers vanaf 1931 zijn voorloopig.

Immers de huidige depressie heeft zich tot dusverre reeds gekenmerkt door een sterken achteruitgang van de industriële productie, welke vooral voor de Europeesche landen, zonder Rusland, zeer aanzienlijk is, zooals vorenstaande gegevens bevestigen.¹⁾

Gaat men de afzonderlijke landen na, dan blijkt, dat ten opzichte van den hoogsten stand in de afge-loopen hoogconjunctuur, de productie van Polen het sterkst is gedaald, op den voet gevolgd door die van Duitschland. Tevens blijkt, dat ook de Ver. Staten tot die landen behooren, die in den omvang van hunne productie het hevigst door de crisis zijn getroffen. Beschouwt men de verschillende gegevens sedert 1931 dan blijkt, dat naast Polen en Duitschland, ook Frankrijk thans ernstig onder de crisis te leiden heeft.

Land	Verandering van het productievolumen	
	Sinds den stand in de laatste hoogconjunctuur	Sinds begin 1931
Rusland	+ 59,7 ¹⁾	+ 19,8
Groot-Brittannië	- 21,5	+ 6,8
Zweden	- 22,6	+ 3,5
Japan	- 18,3	- 2,1
Canada	- 39,9	- 11,5
Ver. Staten	- 44,4	- 16,1
Oostenrijk	- 42,1	- 17,7
Duitschland	- 49,0	- 21,0
Frankrijk	- 30,5	- 23,0
Polen	- 52,1	- 28,9

¹⁾ Toename tegenover het gemiddelde van 1929.

De toestand in de industrie van Groot-Brittannië is sedert het derde kwartaal van 1931, toen het laagste punt werd bereikt, sterk verbeterd, zooals door de onderstaande, aan de publicaties van de London en Cambridge Economic Service, ontleende cijfers wordt bevestigd. Opmerkelijk is echter, dat de werkgelegenheid bij de algemeene verbetering van de industrie ten achter is gebleven.

Kwartalen Algemeene Werkloozen.
Index in miljoenen
1924 = 100.

1930 I	109.6	1.7
II	100.9	1.9
III	90.7	2.2
IV	92.7	2.5
1931 I	85.1	2.7
II	80.6	2.7
III	81.1	2.9
IV	90.5	2.7
1932 I	91.4	2.7

Vergelijkt men de huidige productie met die van vóór den oorlog, dan blijkt, dat die van Rusland, Japan, Zweden en Canada grooter is dan in 1913, terwijl die van de Ver. Staten en Frankrijk weer tot het vóóroorlogsche peil is gedaald. Bijzonder sterk was de teruggang van de productie in Duitschland en Polen; in het eerstgenoemde land is volgens het „Institut für Konjunkturforschung” het productievolumen weer even groot als in 1896/97!

De huidige industriële productie vergeleken met 1913 (1913 = 100.)

Land	Stand begin 1932	Land	Stand begin 1932
Wereld	100	Ver. Staten	100
Landen met een hoog kapitalisme	93	Frankrijk ¹⁾	100
		Groot-Brittannië	83
		Oostenrijk	78
Rusland	251	Duitschland:	
Japan	222	nieuw gebied	62
Zweden	168	oud „	56
Canada	147	Polen ¹⁾	46

¹⁾ 1913 nieuw gebied.

¹⁾ De diverse tabellen zijn, met uitzondering van de derde tabel, ontleend aan het Institut für Konjunkturforschung, dat ons hiervoor de toestemming heeft gegeven (Red.).

De huidige crisis heeft door de ongelijke mate, waarin de verschillende industrielanden zijn getroffen, in de laatste jaren ook een verschuiving teweeggebracht in het aandeel, waarin die landen aan de wereldproductie deelnemen. De Ver. Staten hebben weliswaar hun domineerende positie behouden, maar deze is niet meer zoo groot als in 1928. Na het voorgaande behoeft het geen verwondering te wekken, dat ook de betekenis van de productie in Duitschland gedaald is, terwijl die van Rusland sterk is gestegen.

Verdeeling van de industriële wereldproductie.¹⁾
(Prijzen van het jaar 1928.)

Land	1928	Begin 1932
	in procenten v. d. wereldproductie	
Duitschland.....	10,6	7,6
Groot-Brittannië	8,5	10,0
Frankrijk	6,4	6,9
Oostenrijk	0,5	0,4
Zweden	0,8	1,1
Polen.....	0,7	0,5
Rusland	4,2	11,0
Japan	2,2	2,7
Canada	2,0	1,9
Ver. Staten	41,1	34,8

¹⁾ De cijfers geven de aandelen van de productie weer; zij zeggen niets over de verhouding, waarin de productiecapaciteiten van de industriële landen tot elkaar staan.

Steun aan de scheepvaart.

De vorige week heeft de Regeering een voorstel bij de Tweede Kamer ingediend om steun te verlenen aan onze scheepvaart, en wel door oprichting van een financieringsmaatschappij. De gedachtengang, die de Regeering hierbij heeft geleid, kan men, naar het ons voorkomt, vergelijken met dien van de Amerikaanse Regeering, toen deze het initiatief nam tot de oprichting van de bekende Finance Reconstruction Corporation. Evenals men in Amerika streeft naar het in stand houden van thans met ondergang bedreigde, maar op den duur niettemin noodzakelijke bestanddelen van het economisch leven door beschikbaarstelling van additioneel crediet aan die ondernemingen, die daarvoor — al dan niet na doorvoering van een zeker reorganisatieplan — in aanmerking komen en die zonder zulk een crediet aan de huidige, door hevige deflatie gekenmerkte depressie ten offer zouden vallen, zoo wil blijkbaar ook onze Regeering iets dergelijks doen ten behoeve van de Nederlandsche scheepvaart, die in het economisch leven van Nederland van ouds zulk een belangrijke rol heeft gespeeld.

In de Memorie van Toelichting tot het voorstel schetst de Regeering in de eerste plaats den nootdoodtoestand, waarin de scheepvaart thans verkeert. Deze tak van bedrijf heeft het reeds sinds jaren niet goed gemaakt, mede door de funeste politiek van subsidiëering, welke door vele buitenlandsche Staten wordt gevolgd ten detrimente van een gezonde ontwikkeling van de vrachtenmarkt. Hoogst bedenkelijk is echter de situatie geworden na het verlaten van den gouden standaard door Engeland en Skandinavië, als gevolg waarvan thans circa 54 pCt. der wereldvloot zich bevindt in handen van reederijen, die gevestigd zijn in landen met gedeprecieerde valuta, en wier kosten daardoor belangrijk omlaag zijn gedrukt.

Bij de vraag, op welke wijze de scheepvaart geholpen moet worden, heeft de Regeering zich o.i. terecht op het standpunt gesteld, dat geen steun mocht worden verleend in den vorm van een algemeen subsidie aan de onderscheiden reederijen. De toestand van onze scheepvaart eischt in verschillend opzicht sanering. In de eerste plaats is de Nederlandsche kostprijs te hoog. Ook al neemt men aan, dat het verlaten van den gouden standaard in de betrokken landen tot reacties zal voeren, die op den duur een deel van het aan-

vankelijk verkregen concurrentievoordeel weer teniet zullen doen, zoo moet toch worden aangenomen, dat de reële kosten in landen met gedeprecieerde valuta duurzaam op een lager niveau zullen blijven dan waarop zij zich tevoren bevonden. Dat eischt aanpassing onzerzijds. En voorts zal gerekend moeten worden met de mogelijkheid, dat bij afnemend wereldverkeer en gestegen tonnage een deel van de Nederlandsche vloot duurzaam overtollig zal blijken. Wil men dezen toestand saneeren, dan moet niet worden gesubsidiëerd, aangezien een subsidie het noodzakelijk aanpassingsproces slechts kan vertragen.

Daarom heeft de Regeering de veel reëlere en gezondere oplossing verkozen van een financieringsmaatschappij, die aan de scheepvaartondernemingen, die daarvoor in aanmerking komen, voorschotten zal verstrekken. De Regeering motiveert dit standpunt in de Memorie van Toelichting in bewoordingen, die wij om het belang der zaak in extenso overnemen:

„Wanneer de Regeering dan ook om meer dan één reden scheepvaartsubsidies verwerpt, dan verheelt zij zich geenszins, dat het verlenen van steun geboden is. Deze steun is om twee redenen gemotiveerd. In de eerste plaats bestaat het gevaar, dat scheepvaartmaatschappijen, welke lijnen van groote nationale betekenis onderhouden, op het financieringsvraagstuk stranden. Eene scheepvaartmaatschappij werkt als regel zonder bankcrediet; zij heeft op langen termijn beschikbaar gestelde middelen voor haar bedrijf nodig. Het gevolg hiervan is, dat op eene enkele uitzondering na, onze scheepvaart zonder bankcrediet werkt. In deze tijden, waarin de banken in de eerste plaats op hare liquiditeit dienen te letten, kan als regel niet verwacht worden, dat deze credieten, die niet het karakter van een seizoencrediet dragen, aan de scheepvaart zullen verstrekken om verdere exploitatie mogelijk te maken. Daar een beroep op de kapitaalmarkt uitgesloten is, heeft de Staat hier zeker eene taak te vervullen. In de tweede plaats moet aan de scheepvaart gelegenheid gegeven worden om tot eene aanpassing aan de nieuwe omstandigheden te komen. Deze overgangperiode moet echter in hoofdzaak voor rekening der particuliere reederijen zelf blijven, omdat, zooals hierboven reeds uiteengezet werd, een prikkel tot snelle reorganisatie nodig is. De vorm van tijdelijke Staatscredieten is hiervoor aangewezen. Aan deze credieten kunnen dan de noodige voorwaarden verbonden worden, opdat daar, waar eventueel door fusie of meer intensieve samenwerking tot besparing op de algemeene kosten gekomen kan worden, zulks ook geschieden kan. Het doel van deze credieten is dan ook niet om zonder meer verliezen te financieren, doch om te bereiken, dat de noodzakelijke overgangperiode naar een meer gezond bedrijf kan worden overbrugd.

Er zal dus in het algemeen geen steun verleend worden, dan nadat de betrokken maatschappij een aannemelijk reorganisatieplan heeft ingediend, waarvan de uitvoering verzekerd is en dat eene voldoende bezuiniging waarborgt. Voorts zal van geval tot geval moeten worden nagegaan, of samensmelting of een andere vorm van nauwe samenwerking tusschen de hulpbehoevende maatschappijen mogelijk is en betere resultaten voor de toekomst waarborgt, en tenslotte zal geen steun mogen plaats vinden in een vorm, die de lasten van het budget te veel verzwaart, of door ongedekte voorschotten het Staatscrediet in gevaar brengt. De te verlenen credieten zullen dus alleen tegen zakelijk onderpand en tegen eene billijke rentevergoeding mogen worden verstrekt.

Ten einde den bovenstaanden driedigden eisch zoo goed mogelijk te kunnen verwezenlijken en toch anderzijds aan de scheepvaart den tijdelijk onmisbaren steun niet te onthouden, is het wenschelijk, dat overgegaan wordt tot de oprichting van eene onder objectieve scheepvaartkundige leiding staande maatschappij, die haar werkkapitaal grotendeels zou moeten ontleenen aan een Rijksvoorschot en die om die reden onder Regeeringstoezicht moet staan. Alhoewel deze organisatie der steunverleening eene afzonderlijke beoordeeling van ieder voorschot mogelijk maakt, zoo biedt zij tevens een waarborg, dat de steun aan de scheepvaart onder algemeen nationale gezichtspunten wordt bekeken.

In het schuiven van een dergelijk lichaam tusschen den Staat en de scheepvaart ziet de Regeering belangrijke voordelen. Vooreerst verkrijgt, indien de leiding aan een zeer bekwaam en objectief deskundige op scheepvaartgebied

wordt toevertrouwd, de Regeering op deze wijze voorlichting, die voor eene goede besteding der Rijks gelden onmisbaar is en die voor dit veelomvattende en speciale deskundigheid vereischende bedrijf bij de Regeeringsambtenaren niet kan worden verwacht.

Voorts zijn er tal van voordeelen van organisatorischen aard, welke voornamelijk verband houden met de eischen, welke aan dit speciale financieringsbedrijf voor de scheepvaart gesteld zullen worden."

De structuur van de op te richten financieringsmaatschappij blijkt uit het ontwerp der statuten, hetwelk bij het wetsontwerp is gevoegd. De financieringsmaatschappij zal zijn een N.V. en den naam dragen van „Maatschappij ter behartiging van de Nationale scheepvaartbelangen". Het doel wordt omschreven als volgt:

„De Vennootschap heeft ten doel de positie van de Nederlandsche Koopvaardijvloot in het internationaal Zee-scheepvaart verkeer te versterken. Zij tracht dit doel te bereiken door het bevorderen van een nauwere aansluiting en samensmelting der daarvoor in aanmerking komende rederijen, van een doelmatiger en meer aan de behoeften van het verkeer aanpassende inrichting van de Nederlandsche Koopvaardijvloot en van een zoo productief mogelijke verdeling van die vloot over de verschillende internationale Scheepvaartlijnen. Te dien einde kunnen door de Vennootschap aan daarvoor in aanmerking komende Nederlandsche Scheepvaart Maatschappijen, tevens aandeelhouder der Vennootschap zijnde, tegen onderpand, rentedragende geldleeningen worden verstrekt onder voor elk concreet geval nader te bedingen voorwaarden."

Het kapitaal bedraagt 5 millioen; de meerderheid der aandelen wordt door den Staat genomen, terwijl de rest zal worden geplaatst bij scheepvaartmaatschappijen, en wel in de eerste plaats bij diegenen, die blijkens de bovenaangehaalde bepaling eerst na het nemen van aandelen voor crediet in aanmerking komen. Op de aandelen zal voorloopig slechts 10 pCt. worden gestort.

Behalve uit het kapitaal, zal de financieringsmaatschappij credieten kunnen verleen en met middelen, verkregen uit rentedragende geldleeningen uit 'sRijks kas of door onder Rijksgarantie bij derden gesloten geldleeningen.

Er zullen ten hoogste twee directeuren zijn, te benoemen door de vergadering van aandeelhouders (waarin het Rijk de meerderheid heeft) en op voordracht van den Raad van Commissarissen. Deze laatste bestaat uit vijf leden, waarvan drie Regeeringscommissarissen (twee vanwege het Ministerie van Economische Zaken en Arbeid en een vanwege het Ministerie van Financiën); ook hier beschikt dus de Staat over de meerderheid. Bij alle belangrijke beslissingen heeft de Directie de machtiging van Commissarissen noodig (met name ten aanzien van het verstrekken van leeningen aan Scheepvaartmaatschappijen en het bepalen van de voorwaarden daarvan, het regelen van het onderpand, het opzeggen van verstrekte geldleeningen en het aanvragen van geld bij het Rijk of het aangaan van leeningen onder Rijksgarantie).

Het geheele project komt dus feitelijk hierop neer, dat men de credietverleening aan de scheepvaart in dezen tijd van nood doet plaats vinden door het Rijk, maar dat het Rijk daarvoor een orgaan scheidt, waarin de zienswijze van den particulieren ondernemer, die het bedrijf uit eigen ervaring kent, behoorlijk naar voren kan worden gebracht en waarbij een meer commerciële gestie kan worden nagestreefd, dan wanneer het Rijk rechtstreeks scheepvaartcredieten zou gaan verleen en.

Bezwaren van principiële aard kunnen, naar het ons voorkomt, tegen de door de Regeering ontworpen noodregeling moeilijk worden geopperd. In normale tijden zou niemand denken aan een zoo ver gaande bemoeiing van de Overheid met de credietverleening aan een onderdeel van het bedrijfsleven, als thans wordt voorgesteld. Doch in deze tijden van deflatie en

beperking van de particuliere credietverstrekking ligt de zaak anders. Het is deze deflatie, die thans moet worden bestreden.

Uit dat oogpunt bezien, is het onderhavige ontwerp volkomen aanvaardbaar. Men zal zich echter bij de principiële aanvaarding van deze regeling twee zaken goed hebben te realiseeren. Vooreerst dient te worden bedacht, dat de steun aan de scheepvaart geschiedt in den van gezonde economie getuigenden vorm, dat de lasten niet door de gemeenschap worden betaald, maar — in den vorm van rente en aflossing — door de met crediet gesteunde maatschappijen zelf. De Staat dient slechts als gangmaker bij de credietverleening, maar geeft geen geschenken. Wanneer nu de Overheid tegenover de in zeer benarde omstandigheden verkeerende scheepvaart deze door ons als juist erkende houding aanneemt, zoo gebiedt de billijkheid om andere vormen van steunverleening, waarbij de gesteunden niet zelf voor de offers opkomen, zoo veel mogelijk te beperken en eventueel te vervangen door een billijker vorm van steunverleening.

En in de tweede plaats realiseere de Regeering zich, dat in dezen tijd van deflatie niet slechts de scheepvaart behoefte aan additioneel crediet kan hebben, doch ook andere bedrijfstakken, met name op industrieel gebied. Een financieringsmaatschappij voor de scheepvaart voert dus tot de consequentie van financieringsinstellingen voor bedrijven in analoge omstandigheden, eene consequentie, die o.i. aanvaardbaar is op dezelfde gronden, als waarmede de Regeering thans de scheepvaartfinanciering verdedigt.

Het spreekt overigens vanzelf, dat het feitelijk resultaat, dat men met de scheepvaartfinancieringsmaatschappij hoopt te bereiken, geheel afhankelijk is van de bekwaamheden van Directie en Commissarissen, die binnen het rationeele kader, zooals dat in de Memorie van Toelichting is aangegeven, het nieuwe apparaat zullen moeten hanteeren.¹⁾

V. S.

¹⁾ In de Mem. v. Toel. wordt afzonderlijk melding gemaakt van de regeling, die de Regeering zich voorstelt te treffen met betrekking tot de Kon. Holl. Lloyd. Plaatsgebrek maakt het ons onmogelijk om daarop thans nader in te gaan. Eventueel komen wij op de K.H.L. later nog terug.

Het jaarverslag van de Koninklijke Petroleum-Maatschappij over 1931.

Het met zooveel spanning verwachte jaarverslag van de Koninklijke, dat Vrijdag jl. is verschenen, geeft evenals in de vorige verslagen, de door deze maatschappij geproduceerde hoeveelheden petroleum, die wij hieronder, vergeleken met de drie vorige jaren, weergegeven. Tevens voegen wij hier ter vergelijking de wereldproductie van die jaren toe, terwijl wij eveneens hebben nagegaan, welke veranderingen in de wereldproductie en in de productie van de Koninklijke hebben plaats gevonden.

	1931	1930	1929	1928
	in 1000 ton.			
Ned.-Indië	3.812	4.807	4.746	3.971
Serawak	535	702	760	751
Egypte	285	282	271	268
Roemenië	1.120	1.034	852	706
Mexico	1.731	1.838	2.053	1.423
Venezuela:				
Caribbean	1.775	3.072		
V.O.C.	4.899	5.878	8.800	7.125
Colon	1.029	705		
Trinidad	163	128	103	65
Ver. Staten:				
(Shell Petr. Corp.) ..	2.708	2.874	3.603	3.891
(Shell Oil Comp.) ..	2.229	2.650	3.981	3.812
Argentinië	248	10	15	51
	20.533	23.980	25.184	22.063
Wereldproductie	185.716	195.909	210.657	187.674

Productie van de „Koninklijke” in perc. van de wereldproductie	11.1	12.2	12.0	11.8
Stijging of daling van de wereldproductie in perc. t.o.v. het vorige jaar	— 5.2	— 7.0	+ 12.2	
Stijging of daling van de „Koninklijke” in perc.	— 14.4	— 4.7	+ 14.1	

Uit een en ander blijkt, dat terwijl de productie van de „Koninklijke” in 1929 meer was gestegen en in 1930 minder was gedaald dan de wereldproductie, zij in het afgelopen jaar een veel grootere daling te zien heeft gegeven, waardoor tevens haar aandeel in de totale wereldproductie tot 11.1 pCt. is verminderd.

Interessant is, hetgeen het jaarverslag over de productie in Rusland opmerkt. In verband met de toenemende industrialisatie, is ook het verbruik van verschillende petroleumproducten in dat land gestegen, zooals de onderstaande cijfers treffend illustreeren.

	1930	1931	1932 (geschat)
	in 1000 tons.		
Benzine	243	435	870
Kerosene	2.190	2.608	3.865

Het jaarverslag voegt er aan toe, dat Rusland in de onmiddellijk voorafgaande jaren niet geleden heeft aan overproductie, maar aan ernstige onderconsumptie, hetgeen met recht kan worden aangenomen, indien men let op de geschatte cijfers voor de consumptie in 1932. Deze hoge cijfers drukken bij lange na niet de hoeveelheden petroleumproducten uit, die een land van de uitgestrektheid en met een bevolking als Rusland, onder normale omstandigheden zou verbruiken. „Veilig kan worden aangenomen, dat eene politiek, die gebrek in eigen land veroorzaakt, niet tot in het oneindige kan worden voortgezet en den langsten tijd heeft geduurd; wij gaan zelfs zóóver, dat wij durven beweren, dat een normaal Rusland, geïndustrialiseerd op een wijze als het zoo verlangend najaagt, voor zijne bevolking meer petroleumproducten zal noodig hebben dan het, ook onder de beste omstandigheden, uit de bekende oliebronnen, waarover het beschikt, zou kunnen halen”, aldus het jaarverslag.

Inderdaad heeft het verslag gelijk, dat een politiek, die gebrek in het eigen land veroorzaakt, niet tot in het oneindige kan worden voortgezet. Dat Rusland echter met een dergelijke politiek reeds in de eerstvolgende jaren zal moeten ophouden, is niet waarschijnlijk te achten. Daarom kan Rusland, wiens productie sedert 1928 heeft bedragen resp. 12.3 miljoen, 14.3 miljoen, 18.9 miljoen en 22.3 miljoen ton, voorloopig blijven doorgaan met een belangrijk deel van zijn productie uit te voeren.

Wij willen in dit verband verwijzen naar het onderzoek van het Bureau of Research on Russian Economic Conditions te Birmingham, dat in zijn jongste publicatie tot hetzelfde resultaat komt als het jaarverslag van de „Koninklijke”, nl. dat de toenemende industrialisatie de mogelijkheden van uitvoer van petroleum zal beperken. Het Bureau wijst er op, dat het plan voor 1932, volgens hetwelk de productie in dit jaar 27 miljoen tons moet bedragen, waarschijnlijk, onvervuld zal blijven, daar de stijging in het eerste kwartaal van dit jaar 10,6 pCt. bedroeg tegen 22,9 pCt., die in het plan was opgenomen.

Verder wijst dit Bureau er op, dat in 1933 de productie van ruwe olie waarschijnlijk niet meer zal bedragen dan 30 miljoen ton, waaruit vóór 28 miljoen ton petroleumproducten kunnen worden gewonnen, waarvan 22,6 miljoen ton op de inheemsche markt zal blijven, zoodat 5,4 miljoen ton — precies dezelfde hoeveelheid als in 1931 — zal worden geëxporteerd.

Maar zegt het Bureau verder „should, however, an acute need of foreign currency arise, the Soviet Government might find itself forced to increase oil

exports but such a course would be contrary to the provisions of past and present plans in regard to the requirements of agriculture and industry.”

De toestand in de petroleumindustrie zal daarom, mocht de huidige depressie aanhouden, voor een groot deel afhangen van het onberekenbare Rusland. Een stijgende export van Rusland zou alleen waarschijnlijk bij een opleving in het bedrijfsleven door een vergrootte vraag in de geheele wereld naar petroleumproducten aan beteekenis kunnen inboeten.

De Nederlandsche margarine-industrie in 1931.

De vierde aflevering van het Maandschrift van het Centraal Bureau voor de Statistiek bevat de volgende cijfers omtrent de hier te lande in bedrijf zijnde margarinefabrieken.

	1927	1928	1929	1930	1931
Aantal ondernemingen	16	16	14	17	18
Hoeveelheid margarine (x 1 mill. KG. netto-gew.):					
a. vervaardigd	140,8	139,9	132,7	127,6	111,3
b. afgeleverd met binnenl. bestemming	62,4	66,5	71,2	70,8	66,2
c. afgeleverd met buitenl. bestemming	77,6	73,4	61,7	57,6	45,3
Personeel pl.m. 15 Sept. (x 100)	51	49	41	30	26

Het groote concern heeft in 1931 opnieuw een gedeelte van zijn productie van margarine naar zijn buitenlandse fabrieken overgebracht, terwijl het voortgang de productie hier te lande in een kleiner aantal fabrieken te concentreeren. Tegelijkertijd stelde wederom een aantal andere ondernemingen nieuwe margarinefabrieken in bedrijf.

De totale productie van margarine bleef in 1931 ruim 16 miljoen KG. of 13 pCt. achter bij die van het vorige jaar. Dit is reeds het vierde achtereenvolgende jaar, dat achteruitgang te zien geeft. Behalve aan eerstgenoemden maatregel van het concern is de vermindering der binnenlandsche productie in 1931 in hoofdzaak toe te schrijven aan de vermindering van het prijsverschil tusschen margarine en natuurboter, gevolg van sterke daling der boterprijzen. Onder deze omstandigheden nam — in vergelijking met 1930 — het binnenlandsch verbruik van margarine af met bijna 5 miljoen KG. of 7 pCt., terwijl dat van natuurboter toenam met 7½ miljoen KG. of ongeveer 15 pCt., zooals uit de volgende tabel blijkt.

Jaren	Binnenlandsch verbruik van margarine	
	totaal × 1000 KG. netto-gewicht	per hoofd der gem. bevolking in KG.
1921	39.800	5,8
1922	38.300	5,4
1923	42.900	6,0
1924	50.700	7,0
1925	54.600	7,4
1926	55.200	7,4
1927	61.700	8,1
1928	64.700	8,4
1929	71.800	9,2
1930	70.100	8,9
1931	65.300	8,2

Jaren	Binnenlandsch verbruik van natuurboter	
	totaal × 1000 KG. netto-gewicht	per hoofd der gem. bevolking in KG.
1921	43.400	6,3
1922	46.300	6,6
1923	48.400	6,8
1924	43.200	6,—
1925	41.300	5,6
1926	43.000	5,8
1927	43.200	5,7
1928	44.700	5,8
1929	45.500	5,9
1930	51.000	6,5
1931	58.500	7,3

Kosten van het levensonderhoud bij arbeidersgezinnen en gezinnen van meergegoeden te Amsterdam.

De indexcijfers der kosten van het levensonderhoud over Maart jl., berekend op de basis van het peil der prijzen gedurende de periode 1923—'24 = 100, waren:

voor arbeidersgezinnen 79.9 (tegen 82.2 in December jl. en 87.4 in Maart 1931) en

voor gezinnen van meergegoeden 81.8 (tegen 84.8 in December jl. en 89.9 in Maart 1931).

Sedert het vorige kwartaal is er dus een daling van 2.8 pCt. voor arbeidersgezinnen en van 3.5 pCt. voor de gezinnen van meergegoeden.

De meeste onderdeelen van het budget zijn in deze verlaging betrokken en wel alle onderdeelen van de voeding (behalve aardappelen bij beide groepen van gezinnen, groenten en visch bij de gezinnen van meergegoeden, die duurder waren dan in December jl.) en bovendien kleding, schoeisel, brandstof, wasch- en schoonmaakartikelen, huisraad en, voor de beter gesitueerden, huishuur.

Te vermelden is vooral de daling van den post eieren, waarvan de prijzen in de betreffende maand buitengewoon laag waren en die op de berekeningen voor de beter gesitueerden een grooteren invloed had dan voor de arbeiders. Bij vleesch betrof de daling voor de arbeidersgezinnen versch inlandsch rundvleesch, kalfs- en varkensvleesch, voor de meergegoeden varkensvleesch; bij vetten natuurboter, rundvet, spek en daarenboven, voor de arbeidersgezinnen, de uitgewogen soorten kunstboter. De daling van brandstoffen is te wijten aan prijsverlaging van eierkolen en tevens aan die van petroleum, welke laatste in den loop van December jl. was ingetreden, doch tengevolge daarvan in de berekeningen over genoemde maand nog niet voor haar vollen omvang kon worden meegeteld.

	Arbeidersgezinnen. Gemiddelde inkomsten f 1902 per gezin.			Gezinnen v. meergeg. Gemiddelde inkomsten f 8527 per gezin.		
	Voe- ding ¹⁾	Rest ²⁾	Totaal	Voe- ding ¹⁾	Rest ²⁾	Totaal
Gemidd. uitgave p. gezinseenheid ³⁾ in centen gedurende het jaar 1 Oct. 1923-30 September 1924.	493	608½	1101	925½	2900	3825½
Bedragen in centen, welke per gezinseenheid zouden zijn uitgegeven, indien besteed aan hetzelfde als in het jaar 1 Oct. '23-30 Sept. '24 in:						
Dec. 1929....	455	590½	1045½	3797	12806	16603
Maart 1930....	427½	589	1016½	3513	12734	16247
Juni 1930....	426	586	1012	3622	12700	16322
Sept. 1930....	428½	583½	1012	3578	12695	16273
Dec. 1930....	406½	571	977½	3477	12563	16040
Maart 1931....	392½	570	962½	3388	12224	15612
Juni 1931....	395½	563	958½	3479	11980	15459
Sept. 1931....	384½	559	943½	3236	11854	15090
Dec. 1931....	351½	553	904½	2988	11750	14738
Mrt. 1932....	332	547	879	2826	11376	14202

Zie voor noot 1—4 E. S. B. van 27 Mei 1931.

Voor zoover den post huur betreft, moet er op worden gewezen, dat ten behoeve van de Maart-indexcijfers de Woningdienst wederom, evenals vorige jaren, een onderzoek heeft ingesteld naar den stand der huren van een bepaald aantal arbeiders- en middenstandswoningen, zoowel ouden als nieuwen bouw, gelegen in verscheidene stadsgedeelten, waarvan de uitkomsten als representatief kunnen worden beschouwd voor het peil der huren in de geheele stad. Dit onderzoek betrof 2619 woningen, waarvan 2315 arbeiderswoningen (1850 oude en 465 nieuwe bouw) en 304 middenstandswoningen (178 oude en 126 nieuwe bouw). Uit de verkregen cijfers bleek, dat voor de oude arbeiderswoningen sedert het begin van het vorige jaar een verdere stijging heeft plaats gehad,

terwijl de nieuwe in het algemeen ongeveer onveranderd zijn gebleven. Op de arbeiderswoningen werd aldus een stijging berekend van 12.4 pCt. sedert de periode 1923—'24, tegen 11.5 pCt. in Maart 1931. Voor de middenstandswoningen werd zoowel voor oude als voor nieuwe een daling der huurprijzen waargenomen, waardoor deze in Maart 1932 ongeveer op het peil van de periode 1923—'24 waren teruggekomen (eigenlijk 0.1 pCt. daar beneden), terwijl in Maart 1931 nog een stijging van 3.6 pCt. sedert 1923—'24 te vermelden viel. Aan dit laatste feit is het mede te wijten, dat de totale daling voor het geheele budget voor de gezinnen van meergegoeden grooter is dan voor de arbeidersgezinnen.

Op de basis van de prijzen vóór den oorlog = 100 waren de index-cijfers over Maart 1932:

voor arbeidersgezinnen 141.1 (tegen 145.2 in December jl. en 154.3 in Maart 1931) en

voor gezinnen van meergegoeden 144.4 (tegen 149.7 in December jl. en 158.7 in Maart 1931).

Maanden	Indexcijfers voor arbeidersgezinnen op de basis van		Indexcijfers voor gezinnen v. meergegoeden op de basis van	
	de periode 1911/13=100	de periode 1 Oct. 1923-30 Sept. 1924 = 100	de periode 1911/13=100	de periode 1 Oct. 1923-30 Sept. 1924 = 100
1911/13	100		100	
Dec. 1920	221,6			
Dec. 1921	190,4			
Dec. 1922	176,3			
Dec. 1923	177,6			
Mrt. 1924	179,1	176,6	100	176,5
Juni 1924	173,3			
Sept. 1924	176,3			
Dec. 1924	180,8			
Dec. 1925	177,2			
Dec. 1926	167,8	95,0	169,5	96,1
Dec. 1927	169,5	96,0	169,3	95,9
Dec. 1928	167,9	95,1	169,4	96,0
Dec. 1929	167,4	94,8	167,7	95,6
Dec. 1930	156,6	88,7	163,1	92,4
Mrt. 1931	154,3	87,4	158,7	89,9
Juni 1931	153,5	86,9	157,1	89,0
Sept. 1931	151,2	85,6	153,4	86,9
Dec. 1931	145,2	82,2	149,7	84,8
Mrt. 1932	141,1	79,9	144,4	81,8

Productie- en consumptiestatistieken van koffie.

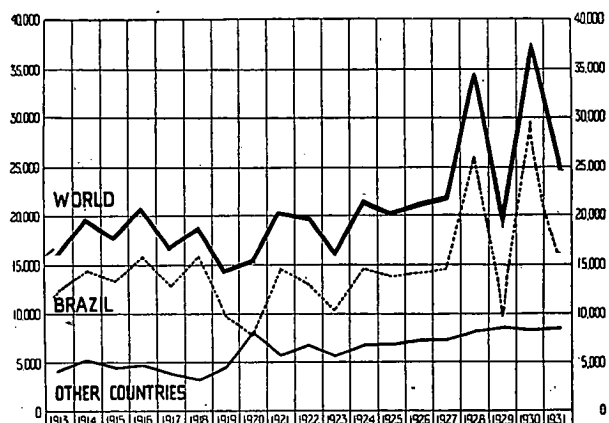
In de Aprilaflevering van „Index”, het maandbericht van de Svenska Handelsbanken te Stockholm, komt een artikel over koffie voor, waaraan wij hier het een en ander ontleenen.

De ontwikkeling van de positie van koffie-exporteerende landen sedert de vóóroorlogsche periode is aangegeven in onderstaande tabel, die ontleend is aan het U. S. Bureau of Foreign and Domestic Commerce.

1909—1913	%	1924—1928	%
1. Brazilië	69.8	1. Brazilië	60.8
2. Venezuela	4.7	2. Columbia	10.1
3. Columbia	4.3	3. Ned.-Indië	6.0
4. Guatemala	3.5	4. Venezuela	3.5
5. Haïti	2.8	5. Guatemala	3.3
6. San Salvador	2.6	6. San Salvador	3.2
7. Ned.-Indië	2.2	7. Afrika	3.1
8. Mexico	2.0	8. Haïti	2.4
9. Porto Rico	1.8	9. Mexico	1.7
10. Costa Rica	1.2	10. Costa Rica	1.3
11. Britsch-Indië	1.2	11. Nicaragua	1.1
12. Afrika	1.0	12. Britsch-Indië	0.8
13. Nicaragua	0.9	13. Porto Rico	0.5
14. Aden	0.6	14. Ecuador	0.4
15. Jamaica	0.3	15. Aden	0.4
16. Ecuador	0.3	16. Jamaica	0.3
17. Dominican Republic	0.1	17. Dominican Republic	0.3
18. Hawaï	0.1	18. Suriname	0.2
19. Suriname	0.0	19. Hawaï	0.2
Overige landen	0.6	Overige landen	0.4
Totaal	100.0	Totaal	100.0

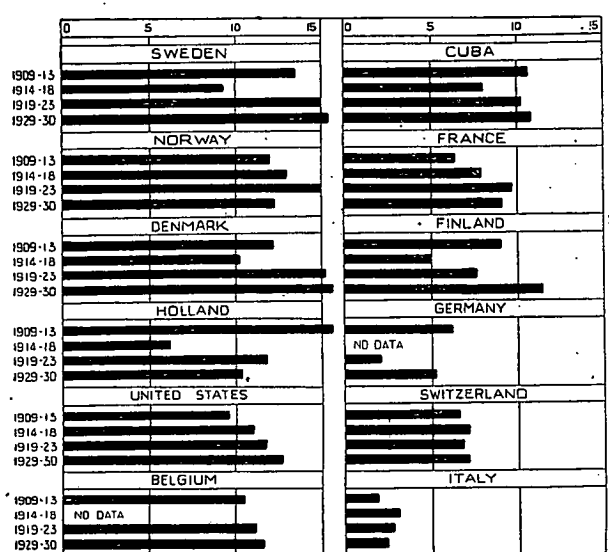
Volgens deze gegevens is de beteekenis van Brazilië als koffie-exporteerend land in relatieven zin iets verminderd, die van Columbia en Ned.-Indië daarentegen sterk toegenomen.

De ontwikkeling van de productie van koffie sedert 1913 is in de onderstaande grafiek weergegeven.

Hieruit blijkt, dat in de laatste jaren vooral de productie van Brazilië sterk heeft geschommeld, terwijl alle overige landen een zeer stabiele productie te zien hebben gegeven.

De consumptie per hoofd van de bevolking voor enkele landen blijkt duidelijk uit de volgende grafische voorstelling (in lbs.).

Opmerkelijk is de daling in het verbruik in Nederland en de stijging in de Noordelijke landen (Zweden, Denemarken, Finland) en in de Ver. Staten.

In 1930 was de consumptie per hoofd van de bevolking in de voornaamste verbruikslanden vergeleken met 1921 als volgt:

1921 ¹⁾		1930 ²⁾	
1. Zweden	15.25 lbs.	1. Denemarken	15.76 lbs.
2. Cuba	13.79 "	2. Zweden	15.54 "
3. Denemarken	13.19 "	3. Noorwegen	12.34 "
4. Ver. Staten	12.09 "	4. Ver. Staten	12.13 "
5. België	11.06 "	5. België	11.79 "
6. Noorwegen	10.95 "	6. Finland	11.46 "
7. Nederland	10.22 "	7. Cuba	10.82 "
8. Finland	8.25 "	8. Nederland	10.36 "
9. Zwitserland	8.17 "	9. Frankrijk	9.20 "
10. Frankrijk	7.74 "	10. Zwitserland	7.49 "
		11. Duitsland	5.20 "
		12. Italië	2.53 "

¹⁾ Ukers, „All about Coffee“ p. 238.

²⁾ per L. Regray.

INGEZONDEN STUKKEN.

GEVOLGEN VAN INTERNATIONALE KAPITAAL-BEWEGINGEN.

De Heer H. Dunlop schrijft ons:

In zijn artikel in de E.-S. B. van 11 dezer onder dezen titel merkt de Heer van Walree (bl. 371, 4e. alinea) op dat „Amerika en Frankrijk, als uitvloeisel van eene ultra-beschermende douanepolitiek blijk geven, liever goud dan goederen ter afbetaling van het hun verschuldigde te „ontvangen“.

Reeds in uw nummer van 9 Maart jl. bl. 191 heb ik op de onjuistheid van dit verwijt, althans ten opzichte van de Vereenigde Staten, gewezen. Men verneemt dit verwijt vooral van Engelsche zijde, en van dien kant is het begrijpelijk bij wijze van verontschuldiging der eigen fouten. Daar het echter hier te lande ook vaak gehoord wordt,¹⁾ meen ik goed te doen, den toestand, althans wat de V. S. aangaat, nader te preciseeren. Ik doe dat aan de hand van de Amerikaansche officiële statistieken over het jaar 1929, omdat dit jaar aan de wereld-slump vooraf ging en die mitsdien in de eerste plaats door gebeurtenissen in dat jaar zou moeten zijn teweeggebracht.

In de eerste plaats moet ik er op wijzen, dat de goudvoorraad bij de Nederlandsche Bank op 9 Mei, volgens uwe opgave, f 923.718.000,— bedroeg, of per hoofd van de bevolking van Nederland ongeveer het equivalent van \$ 46,18. De goudvoorraad der Federal Reserve Banks, volgens uwe opgave van 4 Mei l.l., bedroeg op 13 April jl. \$ 3.018.300.000, of per hoofd van de bevolking der V. S. van 132.000.000 zielen, ongeveer \$ 22,80, hetgeen minder dan de helft is van het Nederlandsche cijfer.²⁾ Ook wanneer men de circa 1 milliard dollars aan goud bij particulieren in de V. S. in aanmerking neemt, blijft het Ned. cijfer per hoofd nog hooger dan het Amerikaansche hetwelk dan \$ 30 wordt. En daarbij neme men in aanmerking dat Nederland, tot voor zeer korten tijd, lagere invoerrechten had dan de V. S. en dan de meeste andere landen. De goudovervloed der Ned. Bank kan dus niet door het weigeren van goederen zijn veroorzaakt. Doch dit is ook niet het geval met betrekking tot de V. S.

Immers uit het „Statistical abstract of the United States, 1931“, bl. 506, Tabel No. 536, blijkt, dat de volgende landen, die wij mogen rekenen tot die landen welke „war-tribute“, zooals het in Engeland vaak genoemd wordt, aan de V. S. hebben te betalen, nl. Oostenrijk, België, Czechoslovakije, Frankrijk, Duitsland, Italië, Polen, Dantzig, Vereenigd Koninkrijk, Britsch-Indië, Malaya, Ceylon, Australië, Nieuw-Zeeland, Br.-Afrika, Canada, Br. West-Indië, Algerië en Tunis in 1929 naar de V. S. hebben geëxporteerd allerlei goederen (edele metalen niet medegerekend) tot de volgende totale bedragen:

Raw Materials, free	\$ 459.477.000	
id., dutiable	„ 86.824.000	
		\$ 546.301.000
Foodstuffs, free	„ \$ 83.308.000	
id., dutiable	„ 147.532.000	
		„ 230.840.000
Semi-mn. goods, free	„ \$ 334.690.000	
id., dutiable	„ 168.380.000	
		„ 503.070.000
Manufactured goods, free	„ \$ 303.077.000	
id., dutiable	„ 373.243.000	
		„ 676.320.000
		Totaal in 1929... \$ 1.956.531.000

Van dit enorme totaal kwamen goederen ten bedrage van \$ 1.180.552.000 vrij binnen, en \$ 775.979.000 met betaling van invoerrechten. De vrije invoer beliep mitsdien iets meer dan 60 pCt. van het totaal en de belaste invoer iets minder dan 40 pCt. Daarbij valt dan nog op te merken, dat meer dan 30 pCt. der half-fabrikaten vrij waren en meer dan 45 pCt. van de fabrikaten.

Wanneer men nu nog in aanmerking neemt, dat in datzelfde jaar 1929 de V. S. van de bovengenoemde landen aan rente en aflossing van diplomatieke schulden hebben ontvangen \$ 207.000.000, dan blijken de goederen-leveranties dier landen bijna tienmaal zooveel te hebben beloopen, waarvan dan nog een enorm percentage geheel vrij van invoerrechten was.

¹⁾ Zie o.a. blz. 32/3-Intreerede Prof. Mr. A. M. de Jong, 25 Januari 1932. Ook Mr. Churchill heeft in het Lagerhuis onlangs hetzelfde beweerd.

²⁾ De totale goudvoorraad van de V. S. is in werkelijkheid grooter dan het hier genoemde cijfer.

Uit deze cijfers blijkt zonneklaar, dat de bewering der Britten, als zouden de V. S. betaling in goederen weigeren, ten eenen male onhoudbaar is. Het jaar 1929 ging aan de crisis vooraf en deze kan mitsdien niet door de niet waar gebleken weigering zijn veroorzaakt, noch ook kan de goud-ophooping daaraan worden toegeschreven. Bovendien is die in het vrijhandelsland Nederland, per hoofd der bevolking *tweemaal zoo groot!* (50 pCt. meer als men het particuliere goud meerekent.)

Nu dient men nog in aanmerking te nemen: de winsten, die de exporteerende landen op hunne halve en heele fabrieken plegen te maken. Als men die op 30 pCt. stelt (men denke aan mode-artikelen, articles de Paris, en de onnoemelijk vele weelde- en kunstnijverheidsvoortbrengselen, instrumenten, etc. van het driemaal zooveel inwoners als Amerika tellende Europa met zijne oude beschaving) dan zal men nog te weinig rekenen en zal 50 pCt. in zeer vele gevallen nog beneden de werkelijkheid zijn. En dan de winsten op de vele ruwe materialen en koloniale artikelen. Kortom, ik geloof dat het geen gewaagde bewering is, te zeggen, dat de bedoelde landen hun „war-tribute” niet alleen geheel uit de winst hebben betaald van hetgeen zij aan het achteraf tamelijk liberaal blijkende Amerika hebben geleverd, maar nog een zeer groote som overhielden bovendien. De aan 1929 onmiddellijk voorafgaande jaren, bieden een dergelijk beeld als 1929, evenals 1930. Voor 1931 heb ik de statistieken nog niet gezien, maar ongetwijfeld zullen de cijfers veel ongunstiger zijn, hoewel de „wartributie” zelfs thans nog wel in goederen zou kunnen worden voldaan. Wanneer men daarbij nog in aanmerking neemt dat blijkens eene andere officiële Amerikaansche uitgave, „*The Balance of International Payments of the United States*”, Amerikaansche reizigers en toeristen ongeveer evenveel geld in het buitenland uitgaven als het totaal van den dienst der aan de bereide landen geleende kapitalen bedroeg (hiermede worden niet de „diplomatieke” schulden bovenvermeld, bedoeld), terwijl de door vreemdelingen in de V. S. gependeerde gelden nog geen vierde daarvan beliepen, dan komt de goudovervloed der V. S. in een eenigszins ander licht te staan. Ook hebben de landen die genoemde kapitalen van de V. S. geleend hebben, in 1929 groote bedragen onder pari aan obligatiën teruggekocht, al hetwelk de betalingsbalans der V. S. niet bevorderde.

De goudophooping aldaar zal men dan ook wel hoofdzakelijk aan tal van andere oorzaken moeten toeschrijven en wel aan het niet verder uitleenen van gelden aan Europa (iets hetwelk met het oog op de verspilling van vroeger geleende gelden in voorschotten aan Rusland o.a., zeer begrijpelijk is) en aan vrijwillige overmakingen van gelden naar de V. S. wegens kapitaalvlucht, terwijl de V. S. toch reeds, uit hoofde hunner natuurlijke hulpbronnen, eene actieve betalingsbalans bezaten, versterkt door het feit, dat zij sedert den oorlog een crediteurstaat zijn geworden.

Zoekt men derhalve naar de oorzaken van de crisis, dan dient men de goud-ophooping in de V. S. niet als eene oorzaak daarvan te beschouwen, misschien gedeeltelijk als een gevolg. Eerder dient men de crisis toe te schrijven aan de tamelijk plotseling zich geopenbaard hebbende enorme vermeerdering van de productie van allerlei goederen, die geabsorbeerd zou zijn door die landen, die ongeveer de helft der wereldbevolking in Azië, Afrika en Zuid- en Centraal-Amerika bevatten, doch welker wisselkoers, uit hoofde van de averechtsche muntpolitiek van Engeland in Britsch-Indië, ongeveer gehalveerd is, zoodat daar niet de markten konden worden gevonden, waarop men meende te mogen rekenen toen men de productie uitzette.

Tenslotte zou de Heer van Walree wel niet bereid zijn, tot Nederland, hetwelk per hoofd der bevolking ongeveer dubbel zooveel goud gethesoreerd heeft als de V. S., het verwijt te richten, dat ons land wel goud maar geene goederen wil accepteren.¹⁾ Moet ons land wel daartoe overgaan, dan is het niet anders dan noodgedwongen.

De discussie in het Lagerhuis bij de behandeling der Staatsbegroting van Engeland, en waarbij twee oud-ministers van Financiën, nl. Sir Robert Horne en Mr. Churchill, met den grootsten nadruk wezen op de noodzakelijkheid van de verheffing der goederenprijzen tot het peil van 1928 (iets hetwelk ook Chamberlain, de Minister van Financiën, aan de hand van het Macmillan Report beaamde), wilde men eene algemeene geweldige catastrofe ontgaan, verdient in verband met het bovenstaande ten zeerste de aan-

¹⁾ In hoeverre particuliere banken in Nederland goud gethesoreerd hebben, zal de Heer v. Walree beter kunnen beoordeelen dan schrijver dezes.

dacht, temeer omdat daarbij uitkwam dat zoowel in Engeland als in de V.S. de neiging tot gemeenschappelijke actie meer en meer veld schijnt te winnen. Of daarvan iets komt, zal de tijd leeren.

MAANDCIJFERS.

EMISSIES IN APRIL 1932.

Prov. en Gemeentel. Leeningen	f 2.300.000,—
zijnde:	
<i>Nederland</i>	
Gem. Apeldoorn f 2.300.000	
5½ % 5 j. obl. a 100 % f 2.300.000,—	
Diversen	„ 1.278.000,—
zijnde:	
<i>Nederland</i>	
<i>Obligatiën:</i>	
Waterschap De Polder van Oost- en Westdongeradeel f 600.000 5 % oblig. a 99¼ %	„ 595.500,—
<i>België</i>	
<i>Obligatiën:</i>	
Maison „Dujardin-Lamens” Belga's 2.000.000 25 j. belastingvrije obl. a 97½ %	„ 682.500,—
Kerkelijke Leeningen	„ 805.000,—
zijnde:	
<i>Nederland</i>	„ 805.000,—
Totaal	f 4.383.000,—

Voorts werd in de afgelopen maand de inschrijving opengesteld op:

f 32.030.000,—	3 m. Schatkistpromessen a f 997,82
„ 30.040.000,—	6 m. „ „ „ „ 993,60
„ 67.341.000,—	3½ % Schatkistbiljetten „ „ 1.011,45

De Kerkelijke Leeningen zijn als volgt samengesteld:

	Rente-	Emissie-
	Guldens	voet koers
	pCt.	pCt.
St. Liduina-Gesticht, Schiedam	200.000	5 99
R.K. Par. Kerkbest. v. d. H. Augustinus, Amsterdam	80.000	5 99½
Wijkverpl. Eltheto, Den Haag	35.000	5 100
R.K. Ziekenverpleging, Hilversum 500.000	500.000	5 98½

Emissies in 1932.

	Obligatiën	Aandeelen	Totaal
Jan.	8.642.218,75	275.000,—	8.917.218,75
Febr.	15.508.375,—	—	15.508.375,—
Mrt.	77.785.127,50	—	77.785.127,50
Apr.	4.383.000,—	—	4.383.000,—
	106.318.721,25	275.000,—	106.593.721,25

GIRO-KANTOOR DER GEMEENTE AMSTERDAM.

	April 1932		April 1931	
	In millioenen	Aantal	In millioenen	Aantal
<i>Giro's (eenzijdige vermelding)</i>				
Girobetalingen aan: gemeentestellingen	f 51.3	37.129	f 55.1	32.930
particulieren	„ 21.5	163.776	„ 23.4	150.558
<i>Geldomzet.</i>				
Ontvangsten	„ 4.6	7.336	„ 5.3	7.416
Betalingen	„ 8.5	34.374	„ 8.6	35.790
Part. rekeninghouders	„ 30.— ¹⁾	47.237 ²⁾	„ 31.2 ¹⁾	44.020 ²⁾
Gelden voor 1 jaar vast hebben gedeponeed	„ 9.4	4.388 ²⁾	„ 9.8	4.349 ²⁾

¹⁾ Gemiddeld saldo te goed. ²⁾ Einde der maand.

OVERZICHT DER OPBRENGSTEN VAN HET STAATSBEDRIJF DER P.T.T. APRIL 1932.

Omschrijving	Werkelijke opbrengst Mrt. 1932	Meer of minder dan	
		April 1931	Begroting
Posterijen	f 3.271.143	— f 219.538	— f 306.357
Telegrafie	„ 388.209	— „ 91.041	— „ 76.931
Telefonie	„ 1.983.800	— „ 70.949	— „ 158.710
Postchèque- en Girodienst	„ 686.167	+ „ 93.518	+ „ 185.067
Totalen	f 6.329.319	— f 288.010	— f 356.931

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

24 Mei 1932.

Het belangrijkste waren in de afgelopen week aan de graanmarkt de zaken in Australische tarwe, welke bijna dagelijks tot stand kwamen. Vooral Spanje trad als koper op en ook in China werd geregeld gekocht. In het begin der week was in Engeland de markt nog onder den invloed van de Pinkstervacantie en kwamen weinig zaken tot stand. Later is ook daar meer leven gekomen en werden in meerdere mate verschillende tarwesorten gekocht. Portugal kocht eenige ladingen Plata-tarwe. De prijzen voor Australische tarwe hebben slechts weinig verandering ondergaan, tegen het einde der week liepen zij een kleinigheid op. Ook voor Platatartarwe waren de fluctuaties niet groot. In het midden der week is eenige verbetering ingetreden en hebben koopers iets hogere prijzen betaald, doch later is weder een kleine inzinking gekomen, in overeenstemming met de koersen aan de termijnmarkten in Argentinië. Vergeleken bij 17 Mei was het slot voor tarwe in Buenos Aires 5 centavos per 100 KG. hooger; te Rosario was het slot 10 centavos hooger. De prijzen voor Noord-Amerikaansche tarwe zijn verhoogd, doch niet in die mate als de koersen aan de termijnmarkt te Chicago zouden doen veronderstellen. Deze zijn in den loop der week vrij sterk opgelopen als gevolg van voortdurend ongunstige berichten over de wintertarwe. Uit verschillende streken van het wintertarwegebied komen lagere oogstschattingen en klachten over droogte. Een andere reden voor de vaste stemming in de Ver. Staten is gelegen in de mededeeling van den Farm Board, dat zijn tarvevoorraad nog slechts uit 96 miljoen bushels disponibele tarwe en 25 miljoen bushels termijn-tarwe bestaat. Wanneer deze mededeeling juist is, zou daaruit blijken, dat de verkoopen door den Farm Board veel grooter zijn geweest dan 5 miljoen bushels per maand. De berichten over de zomertarwe in de Ver. Staten luiden gunstiger, hoewel de bebouwde oppervlakte waarschijnlijk kleiner zal zijn dan oorspronkelijk werd verwacht. De weersomstandigheden in het voorjaarstarvegebied zijn gunstig. Ook is dat het geval in Canada, waar men met den uitzaai ongeveer gereed is gekomen. Hoewel de bebouwde oppervlakte kleiner is dan in het vorige jaar, meent men, dat de opbrengst daarom nog niet kleiner behoeft te zijn, omdat veel vocht in den bodem aanwezig is en de omstandigheden gunstig zijn. Alleen in het Zuid-Westen van Alberta is regen noodig. De termijnmarkt te Chicago sloot voor den Juli-termijn 3½ dollarcent per 60 lbs. hooger dan op 17 Mei; te Winnipeg was die termijn 1 dollarcent hooger. De vooruitzichten voor de wintertarwe in Europa zijn beter, dank zij het warmere weder en regen. In Oostenrijk en Hongarije wordt nog geklaagd over schade tengevolge van droogte en in Roemenië over te veel regen. In Polen is de toestand verbeterd en het rapport van eind April luidt gunstiger dan het vorige. Uit Rusland komen weinig betrouwbare berichten. De uitzaai is er laat en wordt vertraagd door regen; op 10 Mei was de met voorjaarsgranen bebouwde oppervlakte nog kleiner dan op hetzelfde tijdstip van het vorige jaar en belangrijk kleiner dan het plan van uitzaai.

In rogge zijn in de afgelopen week verschillende zaken tot stand gekomen, toen de prijzen aan de termijnmarkten in Noord-Amerika daalden en afladers dienovereenkomstig hun prijzen verlaagden. Daarna is in Noord-Amerika een verbetering ingetreden en zijn ook de cijfers verhoogd, doch tot de verhoogde vraagprijzen zijn geen zaken meer tot stand gekomen. De consumptievraag voor rogge is slechts zeer matig. Houders ondervinden moei-

te om hun aankomende partijen van de hand te doen en hebben daarom niet veel moed nieuwe zaken te onderneemen. Te Chicago was de Juli-termijn voor rogge ½ dollarcent hooger dan op 17 Mei, te Winnipeg onveranderd.

De vraag voor maïs was in de afgelopen week vrij levendig en de flinke aanvoeren, van Plata maïs vonden geregeld hun weg naar het binnenland. De prijzen zijn zoowel voor aangekomen als voor verdere posities iets opgelopen en op sommige dagen zijn belangrijke zaken tot stand gekomen. Tegen het einde der week heeft de betere stemming zich echter niet kunnen handhaven en ging de prijsverbetering, vooral voor aangekomen maïs, weder grotendeels verloren. Te Buenos Aires was het slot voor maïs 4 centavos hooger en te Rosario 10 centavos per 100 KG. hooger dan op 17 Mei. De Argentijnsche regeering schatte het nog voor uitvoer beschikbare maïs-surplus op 18 Mei op 19.260.000 quarters, welke hoeveelheid echter belangrijk onderschat wordt geacht en men meent, dat die 27 miljoen quarters zou moeten zijn. In Zuid-Afrika is een schatting van de maïsofbrengst gepubliceerd van 6.945.000 quarters tegen een vorige schatting van 7.220.000 quarters en een opbrengst in het vorige jaar van 6.500.000 quarters. In Donamaïs wordt nog steeds slechts weinig geoffereerd en de zaken bepalen zich in hoofdzaak tot aangekomen partijen.

De stemming voor gerst was in de afgelopen week niet vast. Wel stegen op sommige dagen de koersen aan de termijnmarkt te Winnipeg, doch deze verbetering had zeer weinig invloed op de waarde van stoomende en spoedig verwachte partijen. Het aanbod daarvan is ruim, terwijl de vraag beperkt is en houders hun voorraden gaarne willen opruimen. Canada blijft geregeld met gerst aan de markt, terwijl van den Donau iets meer aanbod is gekomen tot in vergelijking met eenige weken geleden aanmerkelijk verlaagde prijzen. Ook houders van disponibele Russische gerst hebben hun prijzen verlaagd, zonder dat daardoor de kooplust is vermeerderd. Te Winnipeg was het slot voor gerst ¼ dollarcent per 48 lbs. hooger dan op 17 Mei.

In haver kwamen slechts geringe omzetten tot stand. Canadeesche is te hoog om zaken mogelijk te maken. Het slot te Winnipeg per Juli was 3 dollarcent hooger dan op 17 Mei. Voor Platahaver was de termijnmarkt te Buenos Aires onveranderd.

SUIKER.

De afgelopen week gaf doorgaans oninteressante suikermarkten te zien in afwachtende stemming.

In Amerika bracht het warme weer de verwachting van betere binnenlandsche consumptie. Houders van ruwe suikers toonden zich dan ook niet al te verkoopsgezind, terwijl koopers daarentegen nog steeds uiterst terughoudend waren. Voor eenige partijen werd ca. 0.60 d.c. c. & fr. basis Cubasuiker betaald.

Na een min of meer flauw begin was de New-Yorksche termijnmarkt prijshoudend. Tegen het einde der week konden de noteringen een enkel puntje verbeteren. Het slot luidde als volgt: Mei 0.55; Juli 0.63; Sept. 0.70; Oct. 0.73 en Dec. 0.77, terwijl de laatste notering voor Spot Centr. 2.58 bedroeg.

De ontvangsten in de Atlantische havens der Ver. Staten bedroegen deze week 55.000 tons, de versmeltingen 54.000 tons tegen 46.800 tons verleden jaar en de voorraden 375.000 tons tegen 331.000 tons.

AANVOEREN in tons van 100 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	15/21 Mei 1932	Sedert Jan. 1932	Overeenk. tijdvak 1931	(15/21 Mei 1932	Sedert Jan. 1932	Overeenk. tijdvak 1931	1932	1931
Tarwe	24.121	520.391	460.976	1.500	6.564	9.515	526.955	470.491
Rogge	8.888	185.208	149.906	—	940	105	186.148	150.011
Boekweit	240	10.282	9.267	—	—	145	10.282	9.412
Maïs	32.553	522.917	428.589	500	142.125	98.666	665.042	527.255
Gerst	6.048	143.291	247.524	—	7.271	19.928	150.562	267.452
Haver	4.428	88.431	121.685	—	2.542	1.410	90.973	123.095
Lijnzaad	6.581	120.719	102.203	9.649	176.445	260.640	297.164	362.843
Lijnkoek	900	41.358	35.368	—	50	107	41.408	35.475
Tarwemeel	344	10.273	42.340	270	5.941	16.483	16.214	58.823
Andere meelsoorten	708	19.640	19.997	387	6.677	7.002	26.317	26.999

alles per ton van 1.000 KG. franco station Rotterdam/Amsterdam. Ongezeefde bunkerkolen f.o.b. Rotterdam/Amsterdam f 8.35. Markt flauw. 17 Mei 1932.

Statistiek der firma G. Duuring & Zoon.

Zichtbare voorraad op 1 Mei in duizenden balen.

Table with 6 columns: Year (1932, 1931, 1930, 1929, 1928) and rows for 'Voorraad in Europa', 'Stoomend/Brazilië n. Europa', 'Voorraad Ver. Staten', and 'Vorr. in Pernambuco'.

Totaal.. †*6.682 †*6.223 *5.300 *5,217 *5.434.

Op 1 April..... †*6.548 †*5.969 *5.267 *4.980 *5.255

1931 1930 1929 1928 1927

Op 1 Juli †*6 397 †*5.593 *5.338 *5.729 *4.720

* Niet inbegrepen de binnenl. voorraden in Brazilië.

† Niet inbegrepen de gouvernementsvorraad van Sao Paulo.

De binuenlandsche voorraden te

Table with columns for location (Santos, Rio de Janeiro) and dates (1 Juli, 1 April, 1 Mei) and corresponding values.

De gouvernementsvorraad van Sao Paulo.

Table with columns for dates (1 Juli, 1 April, 1 Mei) and values for government stock in Sao Paulo.

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN.

Bedrijfsleven en de strijd tegen de Armoede in Nederland door Dr. CH. A. VAN MANEN.

Prijs ingenaaid f 3,— Gebonden f 4,75.

Voor leden der Vereeniging en geabonneerden op het Weekblad wordt dit werk beschikbaar gesteld tegen den prijs van f 2,50 ingenaaid en f 4,— gebonden.

Bestellingen richte men tot het Secretariaat van het Instituut, Pieter de Hoochweg 122, onder gelijktijdige remise per postwissel of op postcheque- en girorekening No. 8408, Rotterdam.

Vervolg STATISTISCH OVERZICHT VAN GROOTHANDELSPRIJZEN.

Large table with columns: DIVERSEN, KOLONIALE PRODUCTEN (VURENHOUT, RUBBER, SUIKER, KOFFIE, THEE, COPRA), and INDEXCIJFERS. Includes monthly price data from 1925 to 1932.

1) Jaar- en maandgem. afger. op 1/8 pence. 2) 12 Mei.

N.B. Alle Pondennoteringen vanaf 21 Sept. zijn op goudbasis omgerekend